

UCHWAŁA NR XXXIII/282/2017

RADY MIEJSKIEJ W KCYNI

z dnia 30 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kcynia

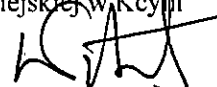
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) Rada Miejska w Kcyni uchwala co, następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kcynia w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kcyni.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kcyni

Zbigniew Witczak

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777 ze zm.) (zwana dalej „Ustawą”) w art. 52 przewiduje do 31.12.2023 r. możliwość realizacji przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzaniu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji na podstawie Ustawy i korzystania ze wszystkich narzędzi, jakie ona wprowadza.

Głównym celem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kcynia (zwanego dalej "GPR") jest określenie działań, które przy szerokim udziale społeczeństwa będą służyć wyprowadzaniu obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Lista planowanych do realizacji przedsięwzięć została opracowana w ramach konsultacji z potencjalnymi interesariuszami procesów rewitalizacji – mieszkańcami obszarów wskazanych do rewitalizacji, przedstawicielami organizacji pozarządowych, władz lokalnych czy liderami społecznymi.

Burmistrz Kcyni pismami z dnia 31.01.2017 r. zwrócił się do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy o wyrażenie zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla wyżej wymienionego dokumentu. W związku z tym, iż "GPR nie przewiduje realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko" uzgodniono odstąpienie od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (pismo RDOŚ WOO.410.76.2017 SZ, pismo PWIS NNZ.9022.1.68.2017).

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kcynia (zwany dalej „GPR”) – został opracowany w oparciu o *Wytoczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju* z dnia 3 lipca 2016 r. oraz *Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020*.

W poszczególnych częściach dokumentu opisano powiązania GPR z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi, diagnozę obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, kształt, kierunki oraz cele działań. Z udziałem społeczeństwa została przygotowana lista przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających, których realizacja ma służyć osiągnięciu celów rewitalizacji w gminie. Opisano również proces partycypacji społecznej oraz zarządzanie wdrażaniem procesu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kcynia stanowił będzie niezbędny dokument, umożliwiający ubieganie się o środki z funduszy UE w perspektywie finansowej 2014-2020 na realizację projektów rewitalizacyjnych, zarówno na terenie miejskim jak i na obszarach wiejskich gminy.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Kcyni

Zbigniew Witczak

Załącznik do Uchwały nr XXXIII/~~282~~/2017
Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 30 marca 2017 r.

**GMINNY PROGRAM
REWITALIZACJI
DLA GMINY KCYNIA
[2017 rok]**

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie	3
I Opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	5
II Diagnoza gminy i określenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji w gminie	9
II.1 Uproszczona diagnoza gminy	9
II.1.1 Sfera społeczna	9
II.1.2 Sfera gospodarcza	12
II.1.3 Sfera środowiskowa i techniczna	13
II.2 Określenie obszarów zdegradowanych gminy Kcynia	14
II.3 Określenie obszaru rewitalizacji gminy Kcynia	28
II.4 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	40
II.4.1 Analiza czynników i zjawisk kryzysowych	40
II.4.2 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	50
II.4.3 Potencjał obszaru rewitalizacji	69
III Proces rewitalizacji w gminie	71
III.1 Wizja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu	71
III.2 Cele i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji	73
III.3 Główne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	75
III.4 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	78
III.5 Mechanizmy zapewnienia komplementarności między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz podmiotami i ich działaniami realizowanymi na obszarze rewitalizacji	81
III.6 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji	84
III.6.1 Partycypacja społeczna na etapie opracowywania Programu Rewitalizacji	84
III.6.2 Partycypacja społeczna na etapie zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji	89
IV Zarządzanie wdrażaniem Programu Rewitalizacji	91
IV.1 Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz harmonogram ich wdrażania	91
IV.2 System zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji	94
IV.3 System monitoringu, oceny skuteczności i wprowadzania modyfikacji do Programu Rewitalizacji	95
Spis tabel	97
Spis rysunków	99

Wprowadzenie

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach rewitalizacyjnych na lata 2014 – 2020, pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez działania kompleksowe (...) integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji”. Takimi zasadami kierowano się również opracowując Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kcynia. Program został przygotowany i opracowany zgodnie z wymogami określonymi w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 roku* (dalej: Wytyczne) oraz *Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020*. Poszczególne części niniejszego Programu odpowiadają wymogom zawartym w obu wyżej wymienionych dokumentach.

W rozdziale pierwszym opisano powiązania Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Część druga Programu ma charakter diagnostyczny i opiera się na określeniu sytuacji społecznej gminy, a także sytuacji w innych sferach wymienionych w Wytycznych. Następnie przeprowadzono szczegółową analizę sytuacji, pozwalającą na określenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji – poszczególne dane analizowano już na poziomie wyodrębnionych osiedli miasta Kcyni oraz miejscowości wiejskich gminy.

Część trzecia ma charakter projektowy i odnosi się do kształtu procesu rewitalizacji w gminie. Przede wszystkim wskazano wizję obszarów rewitalizacji po przeprowadzeniu tego procesu, a także cele i kierunki działań. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zgłoszone przez podmioty z terenu gminy zostały uporządkowane w ramach dwóch list – przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających. Następnie opisano mechanizmy zapewnienia komplementarności tych przedsięwzięć. Ostatnim elementem tej części zaś był opis procesu partycypacji społecznej, który przeprowadzono na etapie opracowywania dokumentu, jak również zaproponowano możliwe formy włączania lokalnej społeczności na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Chodzi o utrzymanie zainteresowania mieszkańców

realizowanymi przedsięwzięciami, bowiem bez współpracy z lokalną społecznością nie uda się osiągnąć pozytywnych efektów, zwłaszcza w wymiarze społecznym.

Ostatnia część dokumentu odnosi się do zarządzania wdrażaniem procesu Rewitalizacji. W sposób zbiorczy przedstawiono tu szacunkowe ramy finansowe zaproponowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, a także harmonogram ich realizacji. Następnie opisano system zarządzania realizacją Programu, monitoringu, oceny skuteczności oraz wprowadzania zmian do niniejszego dokumentu.

I Opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program Rewitalizacji jest jednym z wielu dokumentów strategicznych i planistycznych tworzonych w gminach. Chociaż każdy z tych dokumentów ma swoją specyfikę, to jednak wszystkie muszą pozostawać ze sobą spójne, aby móc pozytywnie oddziaływać na rozwój lokalny. Z tego względu w niniejszym rozdziale przeanalizowano zgodność założeń Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi – zarówno na poziomie gminnym, jak i innych.

Dokumentami „najwyższego rzędu” w gminach są strategie rozwoju, które w sposób szeroki analizują i projektują rozwój lokalny. *Strategia Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023* opiera się na 5 celach strategicznych: 1) tworzenie i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu potencjału rozwojowego gminy, 2) rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, 3) wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców poprzez pielęgnowanie tradycji, rozwój kultury i pobudzanie aktywności społecznej, 4) poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców, a także 5) urząd bliżej obywatela oraz wdrożenie działań na rzecz promocji gminy. W ramach celów strategicznych zaproponowano szereg celów o charakterze operacyjnym, których wiele zostało również uwzględnionych przy projektowaniu procesu rewitalizacji w gminie Kcynia ze względu na zidentyfikowane problemy obszarów zdegradowanych:

- intensyfikacja działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości,
- umocnienie tradycji gminy Kcynia oparte na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym,
- podniesienie poziomu i dostępności usług publicznych, w tym oświaty, kultury, rekreacji i sportu, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

Innym ważnym z punktu widzenia procesu rewitalizacji dokumentem jest *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2023*, przyjęta przez Radę Miejską w listopadzie 2015 roku. W dokumencie tym zdiagnozowano najważniejsze problemy gminy w sferze społecznej, które pokrywają się w dużej mierze z wynikami diagnozy przeprowadzonej na potrzeby Programu Rewitalizacji. Generalnie więc dostrzeżono spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przy jednoczesnym szybkim wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Ze świadczeń pomocy społecznej korzystało ponad 17% mieszkańców, którzy najczęściej potrzebowali

wsparcia z tytułu ubóstwa i bezrobocia. Również w niniejszym dokumencie te dwa problemy zostały zidentyfikowane jako istotne wyzwania w polityce społecznej gminy. Diagnoza problemu bezrobocia pokazała, że największy problem stanowią osoby długotrwale bezrobotne, których liczba stale rośnie. Mieszkańcy walczą z bezrobociem, próbując m.in. zakładać jednoosobowe firmy, jednak z powodu niewłaściwego rozeznania rynku i braku „przygotowania” marketingowego, wiele z tych firm jest wkrótce zamykanych. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej stwierdził w przygotowanej przez siebie diagnozie na potrzeby strategii rozwiązywania problemów społecznych, że problemy ubóstwa czy bezrobocia przekładają się na wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu, a co się z tym wiąże także niekorzystnych zjawisk, takich jak przemoc w rodzinach.

Jako cel główny *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* wskazano stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Spośród celów szczegółowych do Programu Rewitalizacji przeniesiono następujące:

- zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- rozwój form wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych oraz niepełnosprawnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- rozwijanie działań profilaktycznych i terapeutycznych w zakresie walki z uzależnieniami,
- pobudzanie do podejmowania aktywności społecznej i zawodowej.

W lutym 2016 r. uchwalono z kolei *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018*. Zasadniczym celem tego dokumentu jest stworzenie warunków do kompleksowego wsparcia rodziny. Do Programu Rewitalizacji przeniesiono następujące cele szczegółowe (które znajdują swoje odzwierciedlenie przede wszystkim w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych): wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz potencjału rozwojowego rodziny.

W uchwalonym w 2014 r. *Programie ochrony środowiska dla miasta i gminy Kcynia na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020* występują cele, które zawierają się także w niektórych zaproponowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. W tym kontekście najważniejszy jest cel 5 – utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów, gazów i odorów oraz cel 8 – racjonalizacja zużycia energii, surowców

i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych. Postulaty te zostały uwzględnione przy projektowaniu przedsięwzięć dotyczących remontu świetlicy wiejskiej w Smoguleckiej Wsi czy adaptacji i remoncie budynku kina w Kcyni, które pośrednio przełożą się na poprawę jakości środowiska.

Na poziomie ponadlokalnym pierwszym istotnym dokumentem jest *Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego*. W trakcie prac nad strategią przyjęto 3 cele rozwojowe: rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczanie bezrobocia, poprawę zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego oraz aktywne społeczeństwo i sprawne usługi. W ramach każdego z celów strategicznych wyznaczono cele operacyjne, spośród których niektóre uwzględniono w niniejszym dokumencie, jednak najistotniejszy jest cel dotyczący aktywnego społeczeństwa:

- wykorzystanie potencjału gospodarczego,
- wdrażanie standardów ochrony środowiska,
- wzrost aktywności społecznej mieszkańców,
- promocja dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie rozwoju obiektów i instytucji kultury służące aktywizacji społeczności wiejskich,
- kompleksowe ożywienie obszarów zaniedbanych,
- zapewnienie wysokiego standardu opieki przedszkolnej,
- ograniczenie skutków wykluczenia społecznego.

Innym dokumentem ponadlokalnym jest *STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023*. Przygotowało go Stowarzyszenie Partnerstwo dla Krajny i Pałuk, do którego należy również Gmina Kcynia. Na etapie diagnozy przygotowanej do tego dokumentu stwierdzono, że w gminie potrzebne jest przygotowanie infrastruktury społecznej służącej włączeniu społecznemu, ochrona środowiska (m.in. w zakresie rewitalizacji parków i terenów zielonych celem przywrócenia ich funkcji rekreacyjnej czy wypoczynkowej), podniesienie parametrów dróg lokalnych, rewitalizacja zabytków oraz przygotowanie przestrzeni dla rekreacji. Poza postulatem dotyczącym dróg lokalnych wszystkie zostały uwzględnione w Programie Rewitalizacji i projektowanych przedsięwzięciach.

Celem ogólnym sformułowanym w lokalnej strategii rozwoju jest budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzanie oddolnych inicjatyw i tworzenie

miejsc pracy. Jako cele operacyjne, przekładające się na możliwość osiągnięcia celu ogólnego, wymieniono: rozwój lokalnej przedsiębiorczości do roku 2023, pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023, a także poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno-gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023.

II Diagnoza gminy i określenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji w gminie

II.1 Uproszczona diagnoza gminy

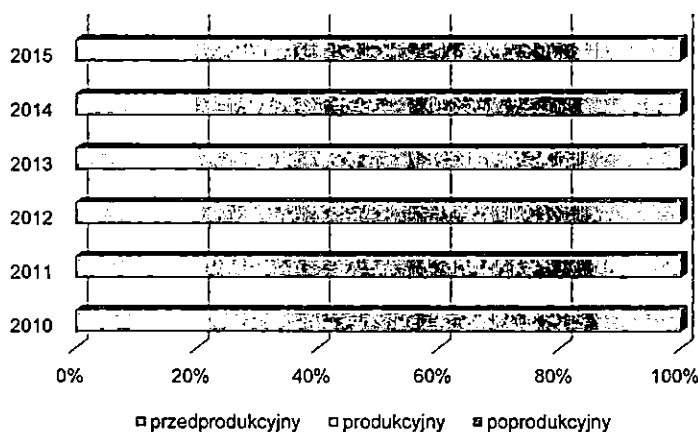
II.1.1 Sfera społeczna

Według danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego w Kcyni na koniec 2015 r. gminę Kcynia zamieszkiwało 13519 osób, przy czym miasto 4704 osób, co stanowi 34,8% ogółu ludności gminy, a obszar wiejski 8815. Mieszkańcy gminy stanowią 15,6% ludności całego powiatu nakielskiego. Zauważalny jest przeważający udział ludności mieszkającej na terenach wiejskich w ogólnej liczbie ludności gminy Kcynia.

Wśród miejscowości wiejskich najliczniejsze to Dziewierzewo z 684 mieszkańcami, Grocholin z 434, Sipiory z 374, Miastowice z 336, Żurawia z 327 oraz Chwaliszewo z 316. Natomiast do miejscowości o najmniejszej liczbie ludności należy zaliczyć Słupowiec z 50 osobami, Suchoręczek z 49, Weronikę z 47, Piotrowo z 44, Ujazd z 34, Miastkowo z 32, Zabłocie z 32, Rzemieniewice z 31, Mycielewo z 30, Krzepiszyn z 23, Karolinowo z 19 oraz Bąk z 13.

Struktura ludności gminy Kcynia według wieku odzwierciedla postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa. Zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym.

Rys. 1 Struktura ludności gminy Kcynia w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2010 – 2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Kcynia zmaga się z malejącą liczbą ludności oraz starzeniem się społeczeństwa. Pod względem ekonomicznych grup wieku wśród ludności gminy dominują osoby w wieku produkcyjnym, które na koniec 2015 r. stanowiły 64,2%

mieszkańców gminy. W grupie tej przeważają kobiety, których ogółem w 2015 r. było 1583, podczas gdy mężczyźni jedynie 740.

Na terenach wiejskich największy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (wyższy niż średnia dla gminy 15,8%) miał miejsce w miejscowościach Mycielewo (33,3%), Weronika (25,5%), Piotrowo (25%), Chwaliszewo (22,5%), Paulina (21,3%), Palmierowo (20%), Rozpętek (19,5%), Dobieszewo (19,2%), Miastkowo (18,8%), Rozstrzębowo (18,8%), Żurawia (18,7%), Iwno (18,1%), Dobieszewko (17,7%), Grocholin (17,3%), Tupadły (16,8%), Elizewo (16,7%), Włodzimierzewo (16,7%), Górki Zagajne (16,4%), Kowalewko (16,4%), Suchoręczek (16,3%), Suchoręcz (16,1%), Smogulecka Wieś (16%). Jeśli chodzi o obszar miasta, to oprócz Osiedla nr 3, pozostałe zamieszkiwała znaczna liczba osób starszych. Ich największy odsetek odnotowano na Osiedlu nr 2 – 17,9%.

Sytuacja dotycząca poziomu bezrobocia w gminie Kcynia jest jedną z najmniej korzystnych wśród wszystkich gmin powiatu nakielskiego. Gorsze wartości wskaźnika udziału bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej licznie osób w wieku produkcyjnym notuje się jedynie w gminie Mrocza.

Tab. 1 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej licznie osób w wieku produkcyjnym w gminach powiatu nakielskiego w latach 2010 – 2015.

Jednostka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
powiat nakielski	11,5	11,3	11,9	12,0	10,6	8,8
gmina Kcynia	11,9	12,2	13,2	14,0	12,4	10,1
gmina Mrocza	14,4	14,0	15,4	14,5	12,8	11,0
gmina Nakło nad Notecią	11,2	11,0	11,3	11,5	9,8	8,3
gmina Sadki	10,5	11,5	12,8	12,1	11,2	9,7
gmina Szubin	10,7	10,2	10,4	10,6	9,5	7,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Biorąc pod uwagę dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią, na koniec 2015 r. udział bezrobotnych długotrwale w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił w gminie 58% i to zarówno na obszarach wiejskich, jak i w mieście. Ludność do 25 roku życia stanowiła w 2015 r. prawie 22% ogółu bezrobotnych w gminie - w mieście prawie 16% i 21% na wsi. Wśród osób bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem podstawowym lub zawodowym, a także kobiety (około 60%). Osoby powyżej 50 roku życia stanowiły w mieście 26,6% ogółu bezrobotnych, natomiast na wsi jedynie 18,6%. Biorąc pod uwagę udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił on w gminie w 2015 r. średnio 10,1%. Największy udział bezrobotnych w ludności

w wieku produkcyjnym odnotowano we wsiach Mycielewo (33,3%), Głogowiniec (23,4%), Górki Dąbskie (18%), Stalówka (17,7%), Sierniki (15,2%), Iwno (14,5%), Grocholin (14,3%), Studzienki (14,3%), Turzyn (14,3%), Suchoręcz (13,7%), Elizewo (13,6%), Kazimierzewo (13,4%), Tupadły (12,7%), Karolinowo (12,5%), Rozstrzębowo (12,5%), Słupowa (12%), Dobieszewko (10,5%), Włodzimierzewo (10,5%), Ujazd (10,3%). W przypadku miasta największy odsetek bezrobotnych w odniesieniu do ludności w wieku produkcyjnym zanotowano na osiedlu nr 2 – 12,2%. Na Osiedlach nr 1 i nr 3, jak wynika z danych, ten problem występuje na znacznie mniejszym poziomie.

Na koniec 2015 r. w gminie bez pracy powyżej 12 miesięcy pozostawało łącznie 508 bezrobotnych, w tym 173 w mieście i 335 na wsiach. Udział osób długotrwale bezrobotnych względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze największy był w Mycielewie (16,7%), Głogowinicy (13%), Karolinowie (12,5%), Górkach Dąbskich (11,5%), Żurawi (11,5%), Turzynie (11,4%), Ujeździe (10,3%), Bąku (10%), Siernikach (9,8%), Rozstrzębowie (9,4%), Stalówce (9,4%), Elizewie (9,1%), Ludwikowie (8,6%), Grocholinie (8,3%), Nowej Wsi Noteckiej (8,3%), Tupadłach (8,1%), Iwnie (7,6%), Dobieszewku (7%), Suchoręczu (6,9%), Studzienkach (6,6%), Smoguleckiej Wsi (6,6%), Chwaliszewie (6,2%), Dobieszewie (6%). W mieście terenem o największym udziale osób długotrwale bezrobotnych jest Osiedle nr 2, dla którego ten wskaźnik wynosi 8,3%.

Według informacji otrzymanych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy w Kcyni z jego pomocy w 2015 r. skorzystało 961 osób, czyli 7,2% ludności gminy. Sześćdziesiąt procent z nich pochodziło z obszarów wiejskich. Liczbę osób korzystających z różnych form wsparcia przedstawia tab. 3.

Problemem społecznym gminy Kcynia, będącym często skutkiem bezrobocia, jest wysoki poziom ubóstwa. Biorąc pod uwagę przestrzenne rozmieszczenie ubóstwa w gminie Kcynia, na terenach wiejskich największa koncentracja osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogóle ludności miała miejsce w następujących wsiach: Ujazd (20,6%), Głogowiniec (17,5%), Karmelita (16,9%), Karolinowo (15,8%), Bąk (15,4%), Turzyn (11,8%), Rozpętek (10,5%), Mycielewo (10%), Sierniki (9,8%), Słupowa (9%), Grocholin (8,1%), Ludwikowo (7,8%), Szczepice (7,8%), Rzemieniewice (6,5%), Suchoręcz (6,5%), Kowalewko-Folwark (6,2%), Elizewo (6%), Rozstrzębowo (6%), Mieczkowo (5,9%). Na terenie miasta Kcynia największy udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo występuje na Osiedlu nr 2.

Tab. 2 Liczba osób korzystająca z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni oraz liczba „Niebieskich kart” w 2015 roku.

Pomoc ze względu na:	obszar miejski gminy	obszar wiejski gminy
ubóstwo	303	469
niepełnosprawność	104	160
bezrobocie	267	406
alkoholizm i narkomania	23	37
liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	384	852
liczba osób objętych działaniami komisji alkoholowej	30	48
liczba rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi	16	24
liczba „Niebieskich kart”	17	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni.

Ostatnim problemem odnoszącym się do sfery społecznej jest stosunkowo wysoki poziom przestępczości występujący w gminie. Według danych Komisariatu Policji w Kcyni w 2015 r. w gminie łącznie stwierdzono 442 czyny karalne. Poziom przestępczości był porównywalny w mieście i na wsiach. Do obszarów o dużej koncentracji przestępczości, mierzonych wskaźnikiem przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze na 1000 mieszkańców, należą wsie Bąk (384,6), Mycielewo (66,7), Górki Zagajne (61,5), Ujazd (58,8), Kazimierzewo (50), Szczepice (47,6), Kowalewko (44,2), Grocholin (41,5), Studzienki (37,2), Smogulecka Wieś (37,2), Karmelita (36,1), Elizewo (35,7), Głogowiec (35,1), Sierniki (35). Biorąc pod uwagę miasto, przestępczość skupiała się przede wszystkim na Osiedlu nr 2 oraz nr 1. Wskaźnik przestępstw kryminalnych wyniósł dla nich odpowiednio 75,4 i 45,6%.

II.1.2 Sfera gospodarcza

Analizując poziom przedsiębiorczości w gminie Kcynia można zauważyć, iż był on dość wysoki, co wyraża się stosunkowo dużą liczbą podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – średnia dla gminy 39,7, przy czym prym w tym względzie zdecydowanie wiezie miasto.

Niekorzystną sytuacją w zakresie przedsiębiorczości charakteryzują się przede wszystkim miejscowości wiejskie (39 wsi na 53 ma wskaźnik przedsiębiorczości poniżej średniej dla gminy). Zwłaszcza słabo rozwinięta przedsiębiorczość jest w miejscowościach Miastkowo, Suchoręczek, Ujazd, Włodzimierzewo, Zabłocie, w których nie występują żadne podmioty gospodarcze. Ponadto w Kazimierzewie,

Ludwikowie, Szczepicach, Karmelicie, Iwnie, Piotrowie, Bąku, Gromadnie liczba podmiotów gospodarczych nie przekracza 10 na 100 osób w wieku produkcyjnym. W mieście naj słabiej wypada Osiedle nr 2, które osiąga wartość wskaźnika przedsiębiorczości poniżej średniej dla gminy.

Na terenie gminy Kcynia ponad 94% podmiotów gospodarczych działa w sektorze prywatnym. Najwięcej przedsiębiorstw działa w obszarze usług w zakresie handlu hurtowego i detalicznego, naprawie pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego. W dalszej kolejności znajdują się budownictwo, przetwórstwo przemysłowe usługi hotelarskie i gastronomiczne oraz podmioty prowadzące działalność w obszarze rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa.

II.1.3 Sfera środowiskowa i techniczna

Na terenie gminy Kcynia, przede wszystkim na jej obszarach wiejskich, występuje nadal bardzo niebezpieczny dla zdrowia i środowiska problem. Jest to znaczna liczba budynków pokrytych lub izolowanych azbestem¹, w tym znaczny udział budynków mieszkalnych.

Z informacji uzyskanych z Urzędu Miejskiego na koniec 2015r. na obszarach gminy łącznie było 1246 budynków izolowanych lub pokrytych azbestem, w tym aż 1134 zlokalizowanych było na terenach wiejskich, co stanowi ponad 64,5% ogółu budynków na tych obszarach (w mieście zaledwie 112). Udział budynków izolowanych lub pokrytych azbestem wynosił 49% ogółu budynków w gminie. Azbest stanowi olbrzymie zagrożenie zarówno dla zdrowia mieszkańców, jak i środowiska. Miejscowościami o najwyższym udziale budynków izolowanych lub pokrytych azbestem były Krzepiszyn (100% budynków), Miastkowo (100%), Słupowiec (100%), Górki Zagajne (94%), Włodzimierzewo (94%)².

Na terenie całej gminy liczba mieszkań wynosiła na koniec 2014 r. 3905, z czego zdecydowana większość należy do prywatnych właścicieli, a tylko 259 jest w zarządzie komunalnym. W szczególności na terenach wiejskich wiele lokali wymaga kapitalnego remontu i modernizacji. W mieście większość potrzebuje napraw bieżących, choć i tu są

---

¹ Wskaźnik udziału budynków pokrytych lub izolowanych azbestem wybrany został jako wskaźnik diagnostyczny tylko dla obszarów wiejskich gminy Kcynia.

² Na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

obiekty kwalifikujące się do generalnego remontu. Liczba nowych mieszkań oddawanych do użytku nie zaspokaja potrzeb społeczności.

Na terenach wiejskich nie wszystkie mieszkania wyposażone są w instalacje wodno-kanalizacyjne. W mieście sytuacja pod tym względem kształtuje się lepiej. W 2015 r. w Kcyni, według danych GUS³, w wodociąg wyposażonych było 82,3% budynków mieszkalnych, a w kanalizację 75,7%. Na terenach wiejskich w 2015 r. 88,1% lokali miało doprowadzoną wodę, a tylko 3,4% dysponowało kanalizacją. W mieście 95% ludności korzysta z wodociągów, 72,9% z kanalizacji i 75,6% z gazu. Na wsi natomiast 84% ludności korzysta z wodociągów, 5,3% z kanalizacji i zaledwie 0,1% z gazu.

Biorąc pod uwagę mieszkania, to w mieście 99,3% mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 88,2% w kanalizację oraz 71,5% w centralne ogrzewanie. Na wsi sytuacja wyglądała następująco: 94,4% mieszkań posiadało wodociąg, 83,6% kanalizację i 67,3 centralne ogrzewanie.

Na uwagę zasługuje fakt, że w gminie Kcynia znaczna część zasobów mieszkaniowych ogrzewana jest przez lokalne kotłownie bazujące na węglu. Tym samym w okresie zimowym wzrasta emisja szkodliwych pyłów i zanieczyszczeń wpływających na stan powietrza atmosferycznego, a także jakość życia mieszkańców.

Analiza danych wykazała, że na terenie miasta Kcyni zlokalizowane są 3 budynki w złym stanie technicznym (łącznie w gminie – 5), który ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Największy ich udział w ogóle budynków/budowli występuje na Osiedlu nr 2 (0,62%) oraz Osiedlu nr 1 (0,32%) przy średniej dla gminy (0,20%).

II.2 Określenie obszarów zdegradowanych gminy Kcynia

Prezentowana w niniejszym dokumencie diagnoza stanowi wypadkową zaleceń wskazanych zarówno w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 r., poz. 1777 ze zm.), "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r., jak i w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020”. Zgodnie z tymi dokumentami diagnoza opierać powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących głównie zjawiska

---

³ Bank danych Lokalnych – www.stat.gov.pl

i problemy społeczne na danym terenie. Uwzględniając zalecenia, że obszar wymagający wsparcia stanowi jednostkę charakteryzującą się kumulacją negatywnych zjawisk i procesów oraz stanowi szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego, dokonano analizy podstawowych sfer funkcjonowania gminy. Prezentowana w dokumencie diagnoza stanowi kompilację zaleceń wskazanych w niniejszych dokumentach, opracowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym.

Zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....” dla gmin miejsko – wiejskich, a do takich zaliczamy Kcynię, gdy miasto koncentruje więcej niż 30% ludności gminy (w tym wypadku 33,8% ludności gminy⁴), przyjmuje się, że proces delimitacji obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji przeprowadza się według tzw. metody mieszanej, czyli:

- dla miasta – delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadza się według metody dla *gmin miejskich*;
- dla obszaru wiejskiego – delimitację obu obszarów (tj. zdegradowanego i rewitalizacji) przeprowadza się według metody dla *gmin wiejskich*, określonych w ww. „Zasadach programowania....”.

Ponadto w gminach miejsko-wiejskich przyjmuje się zasadę prowadzenia rewitalizacji zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich oraz należy pamiętać, że obszar zdegradowany gminy (znajdujący się zarówno w części miejskiej gminy, jak i na obszarach wiejskich lub tylko na jednym z tych obszarów) może być uznany za obszar rewitalizacji, jeśli **łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i nie obejmuje więcej niż 30% ludności gminy**.

„Zasady programowania...” wskazują, iż obszarem zdegradowanym na terenach wiejskich jest miejscowość, która spełnia jednocześnie następujące kryteria:

- na jej terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy;
- na jej terenie znajdują się przestrzenie zdegradowane lub inne zjawiska negatywne reprezentujące jedną ze sfer (społeczną, gospodarczą, środowiskową lub przestrzenno-funkcjonalną)⁵.

---

⁴ Według danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

⁵ Gmina w tym wypadku może zaproponować inne kryterium, inne wskaźniki odnoszące się do jednej ze sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej lub przestrzenno – funkcjonalnej.

Natomiast w przypadku gmin miejskich (małych miast) delimitacja obszaru zdegradowanego odbywa się poprzez podział miasta na tzw. jednostki struktury przestrzeni miejskiej⁶, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników, przy jednoczesnym spełnieniu poniższych warunków:

- a. do analizy jednostki strukturalnej należy wybrać 4 wskaźniki z listy wskaźników stanu kryzysowego dla małych miast lub 4 wskaźniki, z których przynajmniej 2 będą z listy wskaźników stanu kryzysowego dla małych miast, a pozostałe będą autorskim wskaźnikiem gminy;
- b. w przypadku wyboru wskaźników autorskich muszą one spełniać następujące warunki:
  - być mierzalne;
  - pochodzić z wiarygodnych źródeł;
  - mieć możliwość systematycznego pozyskiwania do nich danych w kolejnych latach monitorowania sytuacji na obszarze ze stanem kryzysowym;
- c. przynajmniej jeden wybrany wskaźnik musi dotyczyć sfery społecznej.

Również w tym przypadku dla wskaźników wybranych do charakterystyki stanu kryzysowego w jednostkach struktury przestrzeni miejskiej należy odnieść się do średniej dla całej gminy.

Za obszar zdegradowany w obrębie małego miasta mogą być uznane te jednostki struktury, w których co najmniej 2 z 4 wybranych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy, przy czym jeden wskaźnik musi być wskaźnikiem z zakresu sfery społecznej i jeden spoza sfery społecznej.

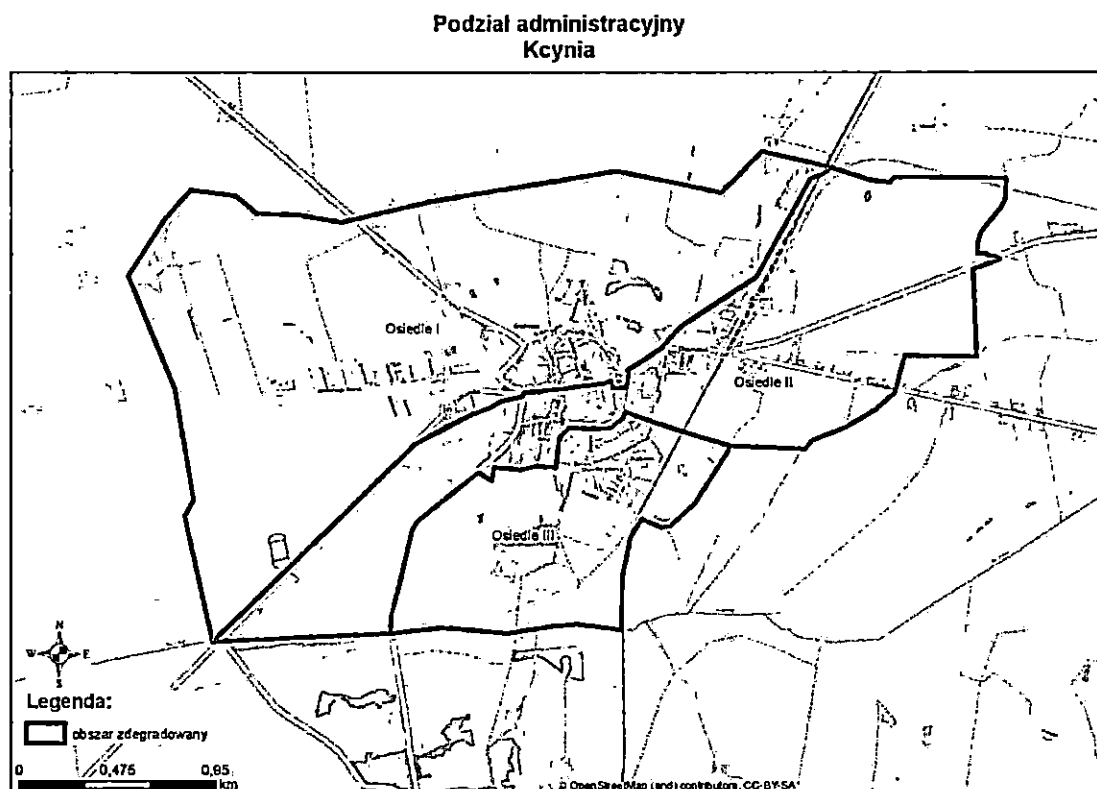
W przypadku miasta Kcyni za jednostki struktury przyjęto funkcjonujące na terenie miasta samorządy osiedlowe. W skład Osiedla nr 1 weszły ulice: 22 Stycznia, 750-Lecia Kcyni, Brzozowa, Ciasna, Emila Jurczyka, Garncarska, Jana Kantego, Jesionowa, Klasztorna, Krótka, Krzywa, Kwiatowa, Łąkowa, Modrakowa, Nakielska, Okrężna, Podgórna, Polna, Poznańska (od nr. 26 w stronę centrum miasta), Słoneczna, Szewska, Tupadzka, Wiejska, Witosa, Wybudowanie, Wyrzyska. W skład Osiedla nr 2 weszły ulice: Ceglana, Cmentarna, Dworcowa, Farna, Gliniana, Kasztanowa, Libelta, Młyńska (na odcinku od ul. Cmentarnej do nr. 13), Nowa (od. ul. Nakielskiej do nr. 11), Ogrodowa, Parkowa, Poznańska (od nr. 26 do granic miasta), Sądowa, Strażacka, Szubińska.

---

⁶ Dla obszaru miasta Kcyni za jednostki strukturalne przyjęto funkcjonujące na terenie miasta samorządy osiedlowe.

Natomiast na Osiedlu nr 3 zlokalizowane są ulice: Adama Asnyka, Bolesława Prusa, Elizy Orzeszkowej, Henryka Sienkiewicza, Marii Dąbrowskiej, Marii Konopnickiej, Nowa (od nr. 11 a ul. Powstańców Wielkopolskich), Pałucka, Powstańców Wielkopolskich, Wisławy Szymborskiej, Zielona, Zofii Nałkowskiej, Stefana Żeromskiego⁷.

Rys. 2 Podział miasta Kcynia na jednostki struktury przestrzeni miejskiej – osiedla.

Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz kierując się zasadą, że wskaźniki muszą mieć przede wszystkim charakter ilościowy i w możliwie najlepszy sposób identyfikować negatywne zjawiska zachodzące w przestrzeni gminy, zdecydowano się do delimitacji obszarów zdegradowanych w gminie Kcynia dla obszarów wiejskich i na terenie miasta wykorzystać poniższy zestaw wskaźników:

⁷ W dalszej części opracowania w odniesieniu do samorządów osiedlowych będzie używane określenie osiedle.

Tab. 3 Wskaźniki służące do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie miejsko-wiejskiej Kcynia.

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik	Poziom, dla którego wykorzystano wskaźnik
Sfera społeczna	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	<ul style="list-style-type: none"> • Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze 	<ul style="list-style-type: none"> - obszar miejski gminy - obszar wiejski gminy
	Problemy rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze; • Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze; 	<ul style="list-style-type: none"> - obszar miejski gminy - obszar wiejski gminy
	Zagrożenie przestępczością	<ul style="list-style-type: none"> • Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - obszar miejski gminy - obszar wiejski gminy
	Pomoc społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogóle ludności na danym obszarze • „Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - obszar miejski gminy - obszar wiejski gminy
Sfera gospodarcza	Klimat aktywności gospodarczej	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	<ul style="list-style-type: none"> - obszar miejski gminy - obszar wiejski gminy
Strefa techniczna	Stan techniczny budynków	Liczba budynków/ budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich	<ul style="list-style-type: none"> - obszar miejski gminy

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik	Poziom, dla którego wykorzystano wskaźnik
		użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru	
Strefa środowiskowa	Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi	Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków	- obszar wiejski gminy

* na niebiesko zaznaczono wskaźniki autorskie Gminy niewymienione w dokumencie: „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz typ obszaru, którego dotyczą.

Źródło: opracowanie własne.

Starano się tak dobrać mierniki, by jak najlepiej zidentyfikować obszary zdegradowane na obszarze gminy, mając do dyspozycji bardzo ograniczone dane statystyczne⁸.

Sferę społeczną, która stanowi istotę działań rewitalizacyjnych starano się przedstawić w miarę kompleksowy sposób, poprzez przybliżenie jej najważniejszych aspektów (z tego też względu reprezentuje ją 6 wskaźników). Takie podejście jest zasadne, gdyż pozwala na wybór do rewitalizacji tylko tych obszarów, które rzeczywiście charakteryzują się kumulacją negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej, a nie przypadkowych terenów.

Większość przyjętych do analizy wskaźników ma charakter destymulant, tylko wskaźnik z zakresu przedsiębiorczości jest stymulantą. Stymulanty to cechy, których wysoka wartość wskaźnika wyraża wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego, a niska degradację w tym zakresie. W przypadku destymulant sytuacja jest odwrotna. Wysokie wartości wskaźnika obrazują degradację społeczno-gospodarczą, a niskie wartości wysoki stopień rozwoju w badanym zakresie.

Zgodnie z „Zasadami programowania ...” w niniejszym opracowaniu przyjęto, że obszar zdegradowany to ten, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli kumulację negatywnych zjawisk reprezentujących przede wszystkim sferę społeczną.

⁸ Niestety statystyka publiczna nie gromadzi danych z wielu określonych w „Zasadach programowania...” zakresów, zwłaszcza w podziale na poszczególne obszary wiejskie, czy jednostki strukturalne na terenie miasta w poszczególnych gminach. Utrudnia to dostęp do rzetelnej i wiarygodnej informacji. Również zasoby własne Gminy niejednokrotnie nie posiadają odpowiednich danych statystycznych zwłaszcza w pewnych przekrojach przestrzennych.

W związku z powyższym poddano analizie miejscowości wiejskie gminy Kcynia oraz funkcjonujące na terenie miasta jednostki strukturalne – samorzady osiedlowe.

Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów uznana zostanie miejscowość wiejska, w której identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, których wartości są mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy oraz miejscowość ta posiada przestrzenie zdegradowane lub charakteryzuje się negatywnymi zjawiskami przynajmniej w jednej ze sfer (np. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej czy technicznej).

Natomiast w przypadku obszaru miejskiego za kryterium wydzielenia terenów zdegradowanych przyjęto jednostki strukturalne - osiedla, w których co najmniej 2 z 8⁹ wybranych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy. Przy czym przynajmniej jeden ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnikiem ze sfery społecznej i przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnik spoza sfery społecznej.

W diagnozie wykorzystano przede wszystkim dane z Urzędu Miejskiego w Kcyni oraz pochodzące z ogólnodostępnych źródeł, przede wszystkim Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl). W diagnozie opierano się na danych odnoszących się do 2015 roku.

Identyfikacja negatywnych zjawisk oraz miejsc ich koncentracji dokonana została dla gminy Kcynia odrębnie dla miejscowości wiejskich wchodzących w skład gminy, jak i samorządów osiedlowych działających w strukturach miasta.

Na terenie gminy stwierdzono 29 wsi, w których zauważono znaczne procesy degradacji zarówno w sferze społecznej, jak i poza nią. Do miejscowości tych zaliczono: **Bąk, Chwaliszewo, Dobieszewko, Dobieszewo, Elizewo, Głogowiniec, Górki Dąbskie, Górki Zagajne, Grocholin, Iwno, Karmelita, Karolinowo, Kazimierzewo, Kowalewko, Ludwikowo, Rozpętek, Rozstrzębowo, Sierniki, Słupowa, Smogulecka Wieś, Stalówka, Studzienki, Suchoręcz, Szczepice, Tupadły, Turzyn, Ujazd, Włodzimierzewo, Żurawia.**

---

⁹ Mimo iż „Zasady programowania...” mówią o 4 wskaźnikach w niniejszym dokumencie przyjęto 8 wskaźników, w tym 6 z zakresu sfery społecznej i 2 z poza niej. Takie podejście miało na celu identyfikację obszarów o wysokiej koncentracji negatywnych i kryzysowych zjawisk w przestrzeni gminy.

Na terenie miasta szczególna koncentracja negatywnych zjawisk ma miejsce na położonym w centralnej części miasta **Osiedlu nr 2** oraz **Osiedlu nr 1**.

Przeprowadzona analiza dla gminy miejsko-wiejskiej Kcynia wykazała występowanie na jej terenie obszarów charakteryzujących się koncentracją negatywnych zjawisk w określonych sferach, w tym zwłaszcza w sferze społecznej. Konsekwencją tego jest występowanie obszarów zdegradowanych wymagających kompleksowych działań rewitalizacyjnych. Obszary o zidentyfikowanym stanie kryzysowym, w odniesieniu do których podejmowane będą działania rewitalizacyjne, powinny być istotne z punktu widzenia rozwoju lokalnego, a w przypadku terenów miejskich powinny być ponadto zwarte przestrzennie.

W niniejszej analizie przyjęto, że obszar zdegradowany to terytorium, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli kumulację negatywnych zjawisk reprezentujących przede wszystkim sferę społeczną, uzupełnioną choć w jedną z pozostałych sfer (gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną lub techniczną), także charakteryzującą się koncentracją negatywnych zjawisk.

Za wieś spełniającą kryteria koncentracji uznana zostanie ta miejscowość, w której identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, których wartości są mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy oraz posiada przestrzenie zdegradowane lub charakteryzuje się negatywnymi zjawiskami przynajmniej w jednej ze sfer (np. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej czy technicznej).

W odniesieniu do obszaru miejskiego za kryterium wydzielenia terenów zdegradowanych przyjęto jednostki strukturalne, w których co najmniej 2 z 8¹⁰ wybranych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy. Przy czym przynajmniej jeden ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnik ze sfery społecznej i przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnik spoza sfery społecznej.

W związku z powyższym do obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Kcynia zaliczono dwie jednostki strukturalne – **Osiedle nr 1** i **nr 2** na terenie miasta (por. tab. 5

---

¹⁰ Mimo, iż „Zasady programowania...” mówią o 4 wskaźnikach w niniejszym dokumencie przyjęto 8 wskaźników, w tym 6 z zakresu sfery społecznej i 2 z poza niej. Takie podejście miało na celu identyfikację obszarów o wysokiej koncentracji negatywnych i kryzysowych zjawisk w przestrzeni gminy.

i 6) i 29 miejscowości wiejskich: Bąk, Chwaliszewo, Dobieszewko, Dobieszewo, Elizewo, Głogowiniec, Górki Dąbskie, Górki Zagajne, Grocholin, Iwno, Karmelita, Karolinowo, Kazimierzewo, Kowalewko, Ludwikowo, Rozpętek, Rozstrzębowo, Sierniki, Słupowa, Smogulecka Wieś, Stalówka, Studzienki, Suchoręcz, Szczepice, Tupadły, Turzyn, Ujazd, Włodzimierzewo, Żurawia.

Zgodnie z zapisami „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych...” dla gmin miejsko-wiejskich, a do takich zaliczamy gminę Kcynia, przyjmuje się zasadę, iż rewitalizację przeprowadza się zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich.

Tab. 4 Wskaźniki określające stan kryzysowy na obszarach wiejskich gminy Kcynia w 2015 roku¹¹.

jednostka	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	wskaźnik przestępstw kryminalnych (popołnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	Liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA KCYNIA	15,8	10,1	5,9	5,7	3,4	32,8	39,7	49	
BĄK	7,7	10,0	10,0	15,4	0,0	384,6	10	40	4
CHWALISZEWO	22,5	9,8	6,2	5,7	9,5	9,5	28	38	4
DĘBOGÓRA	14,4	6,1	3,0	2,6	0,0	32,7	12	66	2
DOBIESZEWO	17,7	10,5	7,0	2,8	0,0	14,2	19	66	5
DOBIESZEWO	19,2	7,5	6,0	5,4	4,5	22,3	13	60	5
DZIEWIERZEWO	15,2	8,4	5,6	3,7	0,0	21,9	73	48	0
ELIZEWO	16,7	13,6	9,1	6,0	11,9	35,7	30	89	8
GŁOGOWINIEC	9,6	23,4	13,0	17,5	8,8	35,1	18	75	7
GÓRKI DĄBSKIE	14,2	18,0	11,5	3,7	5,3	0,0	25	77	5
GÓRKI ZAGAJNE	16,4	8,6	3,6	4,5	0,0	61,5	12	94	4
GROCHOLIN	17,3	14,3	8,3	8,1	13,8	41,5	24	37	7
GROMADNO	15,2	8,3	4,8	3,9	0,0	30,4	10	80	2
IWNO	18,1	14,5	7,6	5,0	0,0	11,6	7	84	5
JÓZEFKOWO	7,7	6,7	4,4	3,1	0,0	15,4	78	63	1
KARMEŁITA	12,0	0,0	0,0	16,9	12,0	36,1	6	60	5

¹¹ W tabeli na czerwono zaznaczono te obszary, które spełniły założone kryteria do wydzielenia obszarów zdegradowanych.

KAROLINOWO	0,0	12,5	12,5	15,8	0,0	0,0	175	67	4
KAZIMIERZEWO	12,0	13,4	4,5	4,0	0,0	50,0	3	50	4
KOWALEWKO	16,4	5,5	2,7	3,1	0,0	44,2	61	85	3
KOWALEWKO-FOLWARK	15,4	0,0	0,0	6,2	0,0	30,8	57	0	1
KRZEPISZYN	4,3	0,0	0,0	4,3	0,0	0,0	144	100	1
LASKOWNICA	8,8	7,2	3,6	1,9	0,0	25,0	94	73	1
LUDWIKOWO	12,0	9,5	8,6	7,8	0,0	12,0	3	84	4
ŁANKOWICE	14,9	8,2	5,9	5,2	0,0	0,0	14	68	2
MALICE	13,2	9,9	5,0	1,4	4,6	22,8	31	75	3
MIASTKOWO	18,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	100	3
MIASTOWICE	11,9	4,4	2,2	3,3	3,0	23,8	58	47	0
MIECZKOWO	13,4	9,0	4,5	5,9	0,0	26,0	28	68	3
MYCIELEWO	33,3	33,3	16,7	10,0	0,0	66,7	300	38	5
NOWA WIEŚ NOTECKA	7,6	10,1	8,3	3,2	0,0	0,0	11	82	3
PALMIEROWO	20,0	8,3	3,3	3,0	0,0	20,0	23	86	3
PAULINA	21,3	8,0	4,0	0,0	0,0	12,5	118	67	2
PIOTROWO	25,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8	63	3
ROZPĘTEK	19,5	6,4	3,8	10,5	0,0	22,6	15	72	4
ROZSTRZĘBOWO	18,8	12,5	9,4	6,0	0,0	17,1	34	40	5
RZEMIENIEWICE	6,5	4,0	4,0	6,5	0,0	0,0	236	71	2
SIERNIKI	8,4	15,2	9,8	9,8	0,0	35,0	15	67	6
SIPIORY	12,6	9,1	3,7	2,7	10,7	32,1	24	57	3
SŁUPOWA	14,2	12,0	5,6	9,0	0,0	0,0	11	93	4
SŁUPOWIEC	12,0	2,9	2,9	2,0	0,0	0,0	34	100	2
SMOGULECKA WIEŚ	16,0	5,8	6,6	4,3	21,3	37,2	20	68	6
STALÓWKA	14,2	17,7	9,4	3,5	7,1	21,3	29	67	5

STUDZIENKI	11,5	14,3	6,6	4,8	0,0	37,2	24	43	4
SUCHORĘCZ	16,1	13,7	6,9	6,5	0,0	9,2	42	80	5
SUCHORĘCZEK	16,3	6,9	0,0	2,0	0,0	0,0	0	67	3
SZCZEPICE	15,6	6,2	4,8	7,8	0,0	47,6	3	23	3
TUPADŁY	16,8	12,7	8,1	3,2	3,5	0,0	13	55	6
TURZYN	12,6	14,3	11,4	11,8	7,9	7,9	65	62	5
UJAZD	11,8	10,3	10,3	20,6	29,4	58,8	0	60	7
WERONIKA	25,5	3,4	3,4	4,3	0,0	21,3	38	62	3
WŁODZIMIERZEWO	16,7	10,5	3,5	4,4	0,0	0,0	0	94	4
ZABŁOCIE	15,6	0,0	0,0	0,0	0,0	31,3	0	50	2
ŻARCZYN	15,6	9,5	4,4	3,1	0,0	4,5	42	74	1
ŻURAWIA	18,7	11,5	5,0	5,5	0,0	12,2	18	78	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

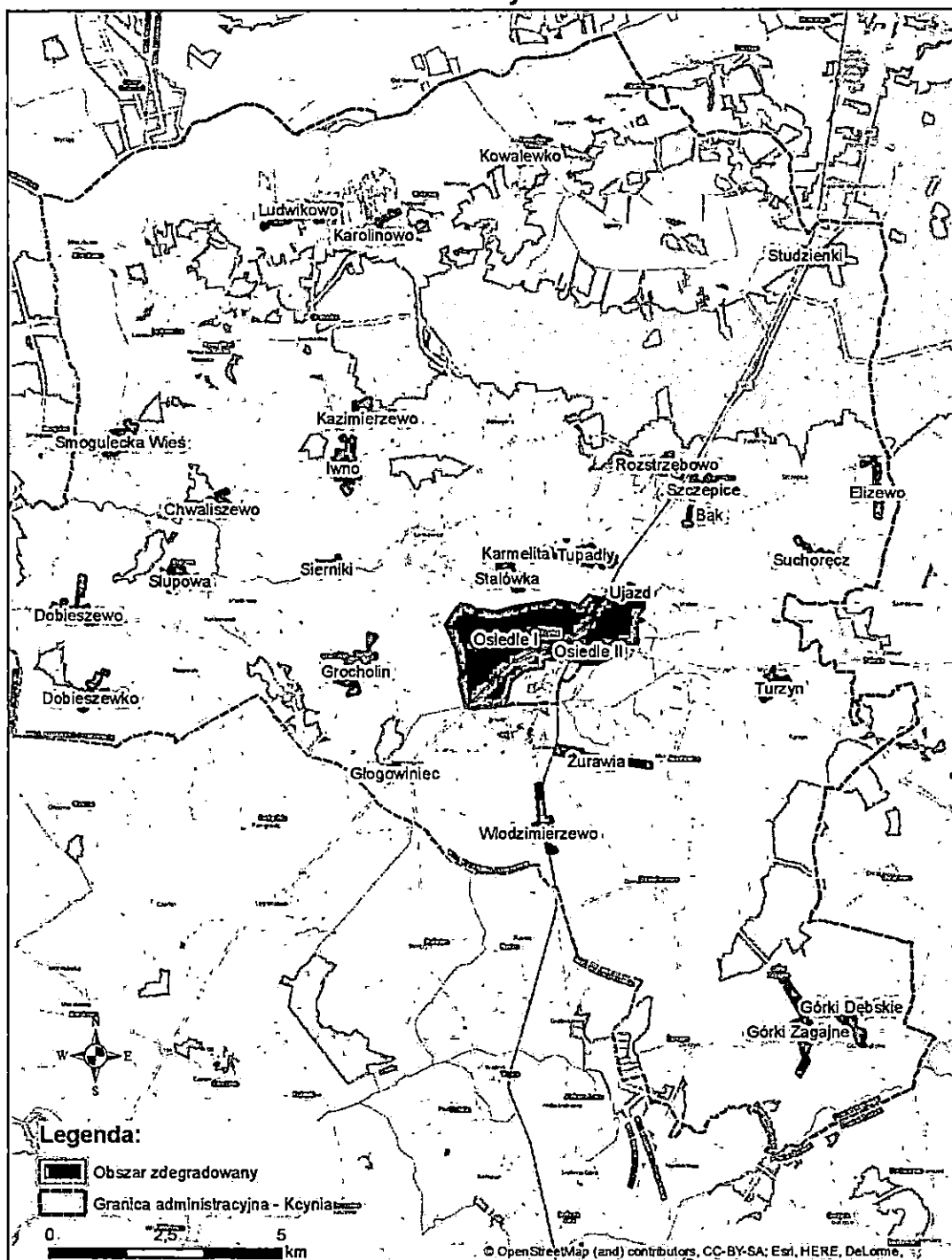
Tab. 5 Wskaźniki określające stan kryzysowy na obszarach miejskich gminy Kcynia w 2015 roku.

jednostka	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej licznie ludności na danym obszarze (%)	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru (%)	liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA KCYNIA	15,8	10,1	5,9	5,7	3,4	32,8	39,7	0,20	3
OSIEDLE NR 1	17,7	9,1	4,4	5,5	1,8	45,6	49	0,32	1
OSIEDLE NR 2	17,9	12,2	8,3	9,2	5,8	75,4	39	0,62	7
OSIEDLE NR 3	13,6	7,0	2,5	2,2	2,6	6,4	100	0	0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

Rys. 3 Obszary zdegradowane w gminie Kcynia.

Obszary zdegradowane Gmina Kcynia

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap.

II. 3 Określenie obszaru rewitalizacji gminy Kcynia

Na zidentyfikowanych w trakcie analizy terenach wiejskich: **Bąk, Chwaliszewo, Dobieszewko, Dobieszewo, Elizewo, Głogowiniec, Górki Dąbskie, Górki Zagajne, Grocholin, Iwno, Karmelita, Karolinowo, Kazimierzewo, Kowalewko, Ludwikowo, Rozpętek, Rozstrzębowo, Sierniki, Słupowa, Smogulecka Wieś, Stalówka, Studzienki, Suchoręcz, Szczepice, Tupadły, Turzyn, Ujazd, Włodzimierzewo, Żurawia** oraz **Osiedlach nr 1 i 2** w Kcyni, wykazano występowanie stanu kryzysowego spowodowanego koncentracją negatywnych zjawisk przede wszystkim w sferze społecznej, zwłaszcza w zakresie wysokiego poziomu bezrobocia, ubóstwa oraz wysokiego poziomu przestępczości, a w mniejszym stopniu również w zakresie innych analizowanych zjawisk, których wartości są mniej korzystne niż średnio w gminie. Obszary te stanowiły zatem podstawę do wyznaczania w gminie obszarów rewitalizacji.

Gmina Kcynia jest gminą miejsko-wiejską, w której udział miasta przekracza 30% ludności gminy (33,8%), z tego względu przy wyznaczaniu obszarów zdegradowanych i rewitalizacji przyjęto metodę mieszaną.

Wybór obszarów rewitalizacji spośród miejscowości wiejskich podyktowany był także wskazaniem - w wyniku konsultacji społecznych, wniosków płynących z analizy wskaźników oraz warunków określonych w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych...” - następujących kierunków działań rewitalizacyjnych:

1. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej (dla obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś).
2. Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej (dla wszystkich obszarów rewitalizacji).

Na terenie miasta jako obszar rewitalizacji zostało wskazane Osiedle nr 2, na którym zidentyfikowano koncentrację problemów społecznych i innych.

W związku z powyższym oraz w wyniku konsultacji społecznych przeprowadzonych w gminie zdecydowano, iż obszarami poddanymi procesom rewitalizacji będą na obszarach wiejskich gminy następujące wsie: **Grocholin, Sierniki, Tupadły i Smogulecka Wieś**, a na obszarze miasta: **Osiedle nr 2**. Do powierzchni obszarów rewitalizacji zaliczono jedynie powierzchnie zamieszkałych fragmentów miejscowości, bowiem to ich mieszkańcy staną się beneficjentami procesu rewitalizacji w gminie oraz na tych fragmentach znajduje się rewitalizowana infrastruktura.

Tereny objęte rewitalizacją zamieszkuje **3120 osób** – (Grocholin - 434, Sierniki - 143, Smogulecka Wieś – 188, Tupadły – 285, Osiedle nr 2 – 2070), co stanowi **23,08% ludności gminy**, a ich **powierzchnia wynosi 0,45% (132,57 ha)** powierzchni gminy Kcynia.

Biorąc pod uwagę wartości poszczególnych wskaźników z zakresu sfery społecznej, to w przypadku udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności, wszystkie obszary wykazują znaczny udział osób starszych, nieaktywnych zawodowo na swoim terenie. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym najwyższy jest natomiast w Grocholinie i na Osiedlu nr 2 miasta Kcyni. Na wszystkich rewitalizowanych obszarach odnotowano wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym. Analizując udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, najgorzej sytuacja wygląda w Grocholinie i na Osiedlu nr 2. Wszystkie obszary charakteryzują się również wysoką liczbą tzw. „Niebieskich kart”, które w pewien sposób informują o przemocy w rodzinach zamieszkujących dany obszar. Wskaźnik ten jest ponadto wysoko skorelowany z liczbą przestępstw kryminalnych popełnianych na danym terenie.

Wszystkie wymienione mierniki wskazują, że wybrane do rewitalizacji obszary borykają się z poważnymi problemami w sferze społecznej, których bez odpowiedniego wsparcia i konkretnych rozwiązań nie da się przezwyciężyć.

Tab. 6 Obszary wykazujące stan kryzysowy na terenie wiejskim gminy Kcyńia w 2015 r., stanowiące podstawę do wyznaczenia obszarów rewitalizacji w gminie.

Jednostka	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej licznie ludności na danym obszarze (%)	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	Liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA KCYŃIA	15,8	10,1	5,9	5,7	3,4	32,8	39,7	49	
BAK	7,7	10,0	10,0	15,4	0,0	384,6	10	40	4
CHWALISZEWO	22,5	9,8	6,2	5,7	9,5	9,5	28	38	4
DOBIESZEWO	17,7	10,5	7,0	2,8	0,0	14,2	19	66	5
DOBIESZEWO	19,2	7,5	6,0	5,4	4,5	22,3	13	60	5
ELIZEWO	16,7	13,6	9,1	6,0	11,9	35,7	30	89	8
GŁOGOWINIEC	9,6	23,4	13,0	17,5	8,8	35,1	18	75	7
GÓRKI DĄBSKIE	14,2	18,0	11,5	3,7	5,3	0,0	25	77	5
GÓRKI ZAGAJNE	16,4	8,6	3,6	4,5	0,0	61,5	12	94	4
GROCHOLIN	17,3	14,3	8,3	8,1	13,8	41,5	24	37	7
IWNO	18,1	14,5	7,6	5,0	0,0	11,6	7	84	5
KARMEŁTA	12,0	0,0	0,0	16,9	12,0	36,1	6	60	5
KAROLINOWO	0,0	12,5	12,5	15,8	0,0	0,0	175	67	4
KAZIMIERZEWO	12,0	13,4	4,5	4,0	0,0	50,0	3	50	4
KOWALEWKO	16,4	5,5	2,7	3,1	0,0	44,2	61	85	3
LUDWIKOWO	12,0	9,5	8,6	7,8	0,0	12,0	3	84	4

ROZPĘTEK	19,5	6,4	3,8	10,5	0,0	22,6	15	72	4
ROZSTRZĘBOWO	18,8	12,5	9,4	6,0	0,0	17,1	34	40	5
SIERNIKI	8,4	15,2	9,8	9,8	0,0	35,0	15	67	6
SŁUPOWA	14,2	12,0	5,6	9,0	0,0	0,0	11	93	4
SMOGULECKA WIEŚ	16,0	5,8	6,6	4,3	21,3	37,2	20	68	6
STALÓWKA	14,2	17,7	9,4	3,5	7,1	21,3	29	67	5
STUDZIENKI	11,5	14,3	6,6	4,8	0,0	37,2	24	43	4
SUCHOŁĘCZ	16,1	13,7	6,9	6,5	0,0	9,2	42	80	5
SZCZEPICE	15,6	6,2	4,8	7,8	0,0	47,6	3	23	3
TUPADŁY	16,8	12,7	8,1	3,2	3,5	0,0	13	55	6
TURZYN	12,6	14,3	11,4	11,8	7,9	7,9	65	62	5
UJAZD	11,8	10,3	10,3	20,6	29,4	58,8	0	60	7
WŁODZIMIERZEWO	16,7	10,5	3,5	4,4	0,0	0,0	0	94	4
ŻURAWIA	18,7	11,5	5,0	5,5	0,0	12,2	18	78	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

Tab. 7 Obszary wykazujące stan kryzysowy na terenie miejskim gminy Kcynia w 2015 r., stanowiące podstawę do wyznaczenia obszarów rewitalizacji w gminie.

Jednostka	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	Udział bezrobotnych w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej licznie ludności na danym obszarze (%)	„Niebieskie karty ”na 1000 mieszkańców	Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru (%)	Liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA KCYNIA	15,8	10,1	5,9	5,7	3,4	32,8	39,7	0,20	7
OSIEDLE NR 2	17,9	12,2	8,3	9,2	5,8	75,4	39		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

Tab. 8 Obszary rewitalizacji w gminie Kcyńia na terenach wiejskich.

jednostka	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej licznie ludności na danym obszarze (%)	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA KCYNIA	15,8	10,1	5,9	5,7	3,4	32,8	39,7	49	7
GROCHOLIN	17,3	14,3	8,3	8,1	13,8	41,5	24	37	7
SIERNIKI	8,4	15,2	9,8	9,8	0,0	35,0	15	67	6
SMOGULECKA WIEŚ	16,0	5,8	6,6	4,3	21,3	37,2	20	68	6
TUPADŁY	16,8	12,7	8,1	3,2	3,5	0,0	13	55	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyńi

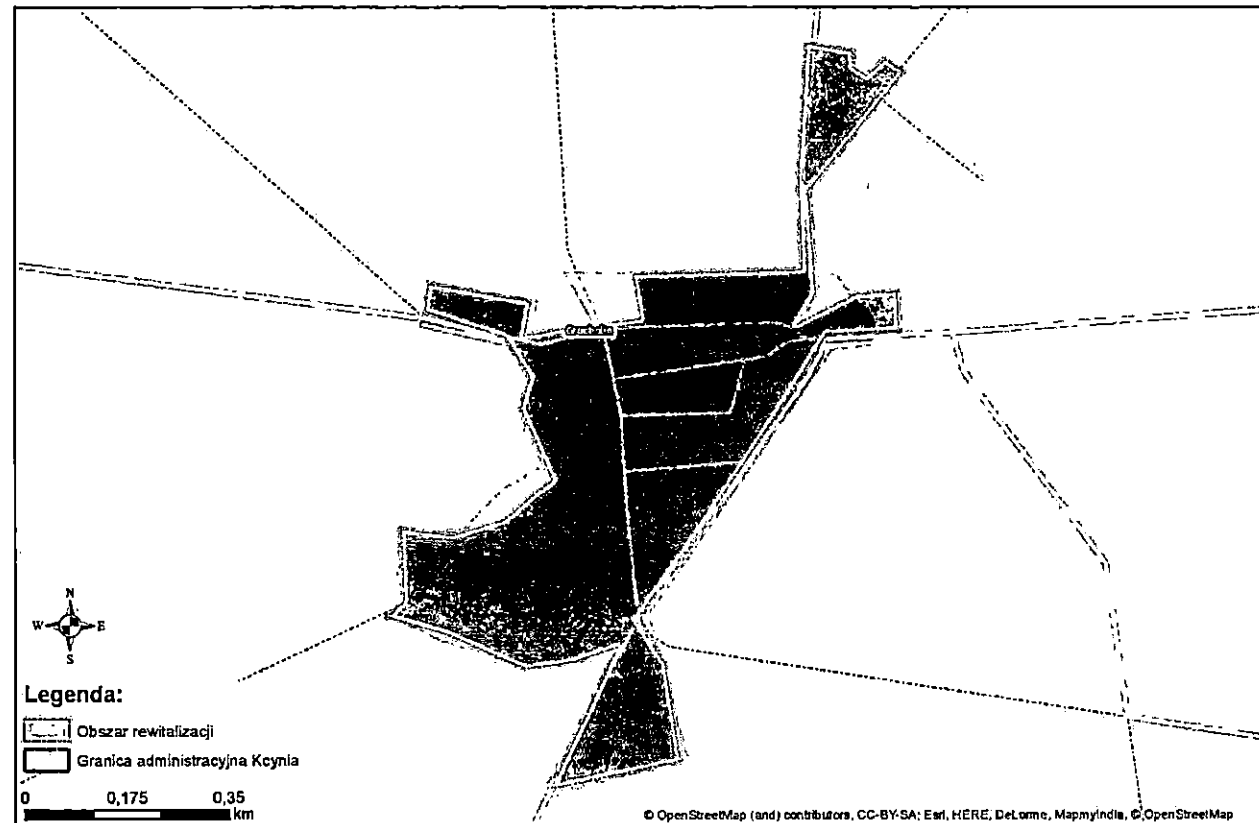
Tab. 9 Obszary rewitalizacji w gminie Kcyńnia na terenach miejskich.

jednostka	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej licznie ludności na danym obszarze (%)	„Niebieskie karty ” na 1000 mieszkańców	wskaźnik przestępstw kryminalnych (popęlnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Liczba budynków/budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru (%)	liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA KCYŃNIA	15,8	10,1	5,9	5,7	3,4	32,8	39,7	0,20	
OSIEDLE NR 2	17,9	12,2	8,3	9,2	5,8	75,4	39	0,62	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyńni

Rys. 4 Obszar rewitalizacji Grocholin.

Obszar rewitalizacji Gmina Kcynia
Grocholin

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap.

Rys. 5 Obszar rewitalizacji Sierniki.

Obszar rewitalizacji Gmina Kcynia
Sierniki

Źródło: opracowanie własne na podkładzie Esri DigitalGlobe.

Rys. 6 Obszar rewitalizacji Smogulecka Wieś.

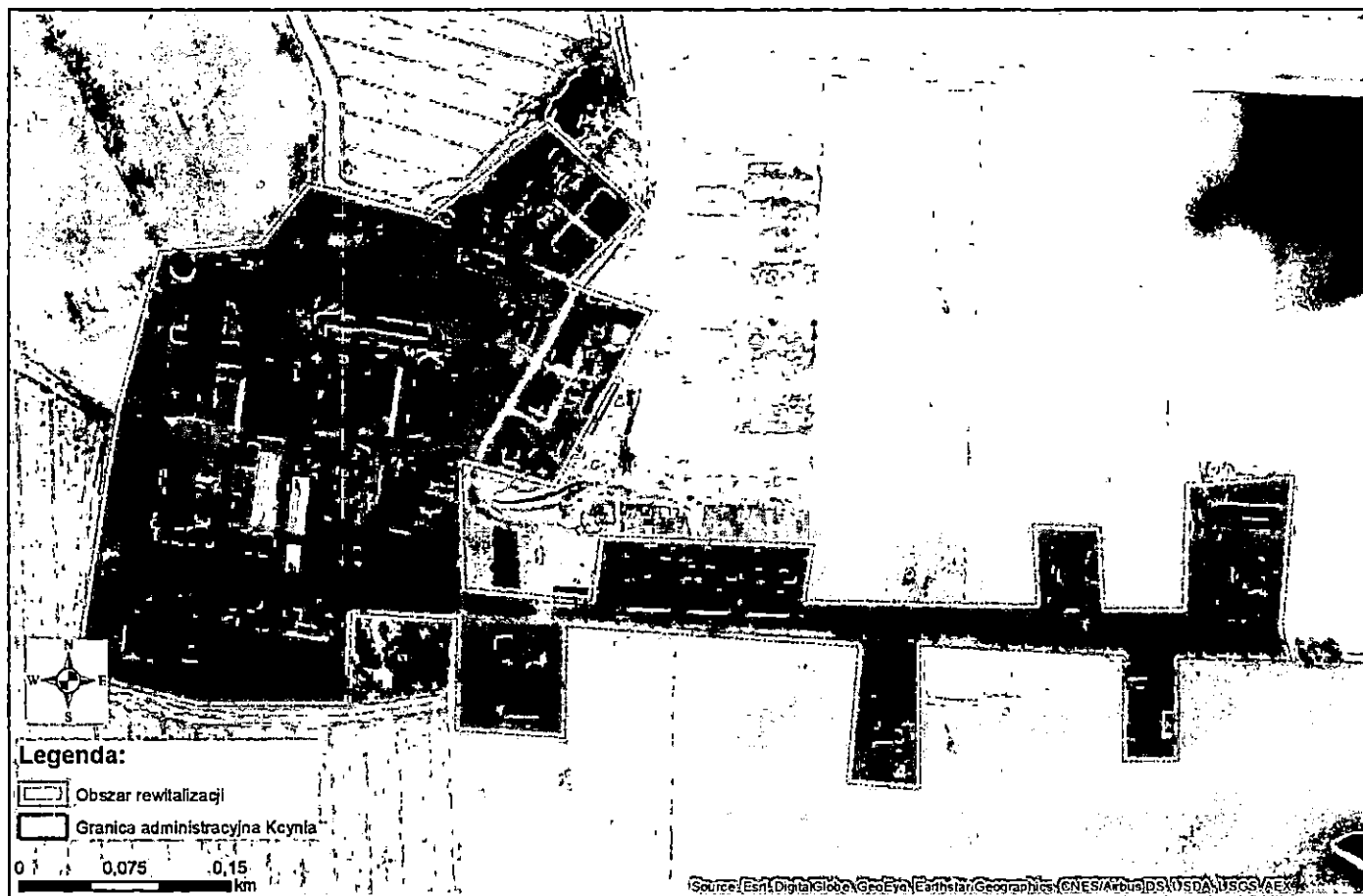
Obszar rewitalizacji Gmina Kcynia
Smogulecka Wieś

Źródło: opracowanie własne na podkładzie Esri DigitalGlobe.

Rys. 7 Obszar rewitalizacji Tupadły.

Obszar rewitalizacji Gmina Kcynia
Tupadły

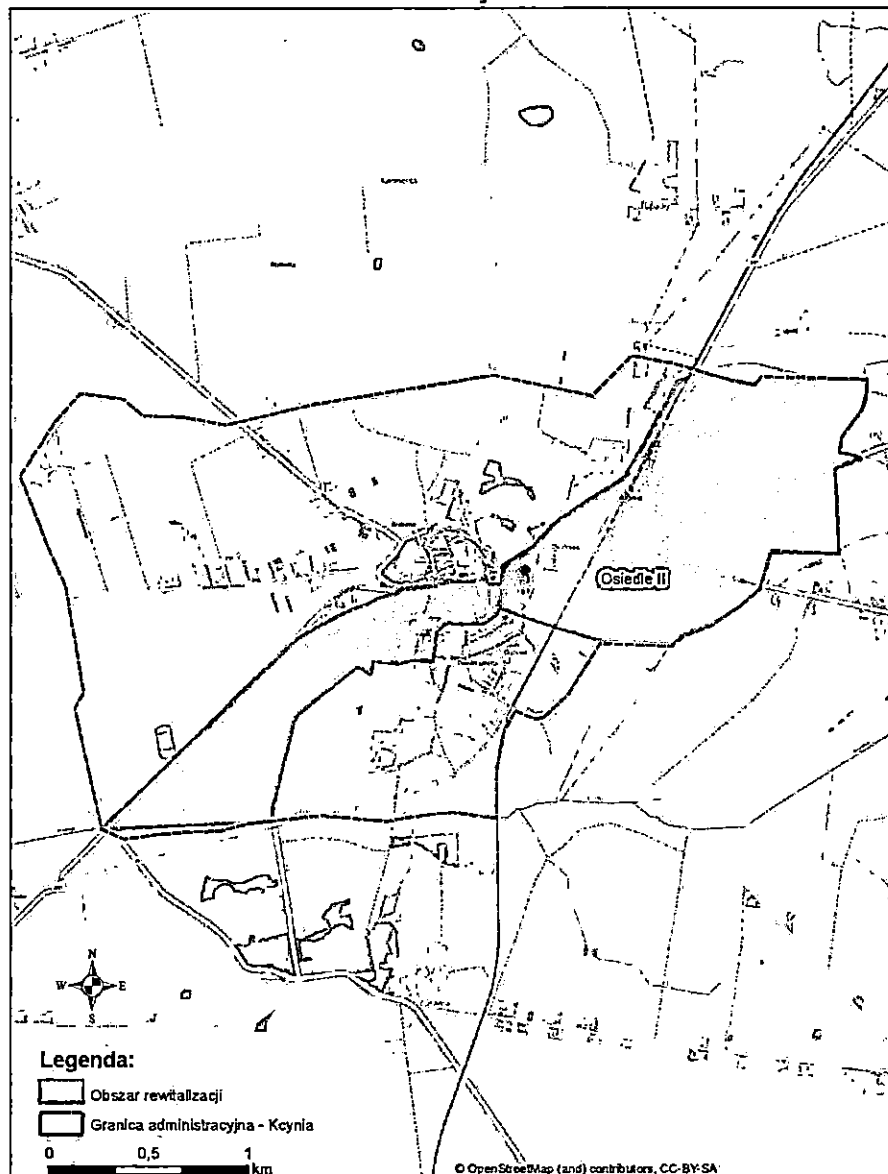

Źródło: opracowanie własne na podkładzie Esri DigitalGlobe.

Rys. 8 Obszar rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).

Obszar rewitalizacji Osiedle II
Gmina Kcynia

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap.

II.4 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

II.4.1 Analiza czynników i zjawisk kryzysowych

a) Sfera społeczna

Starzejące się społeczeństwo

Gmina Kcynia zmagą się z malejącą liczbą ludności oraz starzeniem się społeczeństwa. Pod względem ekonomicznych grup wieku wśród ludności gminy dominują osoby w wieku produkcyjnym, które na koniec 2015 r. stanowiły 64,2% mieszkańców gminy. Odsetek ten, z nieznacznymi wahnięciami, utrzymuje się od 2010 roku. Natomiast o powolnym starzeniu się społeczeństwa gminy świadczy malejący udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (w ogólnej liczbie mieszkańców), który spadł z 22% w 2010r. do 19,9% w 2015r., i rosnący udział osób starszych, tj. w wieku poprodukcyjnym, który zwiększył się w omawianym okresie z 14% do 15,8%. W grupie osób w wieku poprodukcyjnym dominują kobiety, których ogółem w 2015r. było 1583, podczas gdy mężczyźni jedynie 740.

Na terenach wiejskich największy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (wyższy niż średnia dla gminy 15,8%) miał miejsce w miejscowościach Mycielewo (33,3%), Weronika (25,5%), Piotrowo (25%), Chwaliszewo (22,5%), Paulina (21,3%), Palmierowo (20%), Rozpętek (19,5%), Dobieszewo (19,2%), Miastkowo (18,8%), Rozstrzębowo (18,8%), Żurawia (18,7%), Iwno (18,1%), Dobieszewko (17,7%), Grocholin (17,3%), Tupadły (16,8%), Elizewo (16,7%), Włodzimierzewo (16,7%), Górki Zagajne (16,4%), Kowalewko (16,4%), Suchoręczek (16,3%), Suchoręcz (16,1%), Smogulecka Wieś (16%). Jeśli chodzi o obszar miasta, to oprócz Osiedla nr 3, pozostałe zamieszkiwała znaczna liczba osób starszych. Ich największy odsetek odnotowano na Osiedlu nr 2 – 17,9%.

Tab. 10 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej gminy.

Jednostka	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	Jednostka	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 15,8			
Chwaliszewo	22,5	Piotrowo	25,0
Dobieszewko	17,7	Rozpętek	19,5

Dobieszewo	19,2	Rozstrzębowo	18,8
Elizewo	16,7	Smogulecka Wieś	16,0
Górki Zagajne	16,4	Suchoręcz	16,1
Grocholin	17,3	Suchoręczek	16,3
Iwno	18,1	Tupadły	16,8
Kowalewko	16,4	Weronika	25,5
Miastkowo	18,8	Włodzimierzewo	16,7
Mycielewo	33,3	Żurawia	18,7
Palmierowo	20,0	OSIEDLE nr 1	17,7
Paulina	21,3	OSIEDLE nr 2	17,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

Poziom bezrobocie

Problemem gminy jest również dość wysoki poziom bezrobocia, zwłaszcza na obszarach wiejskich. Na koniec 2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było łącznie 871 osób pochodzących z gminy Kcynia, w tym 301 bezrobotnych zamieszkiwało obszar miejski, a 570 obszar wiejski.

Biorąc pod uwagę udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił on w gminie w 2015 r. średnio 10,1%. Największy udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym odnotowano we wsiach Mycielewo (33,3%), Głogowiniec (23,4%), Górki Dąbskie (18%), Stalówka (17,7%), Sierniki (15,2%), Iwno (14,5%), Grocholin (14,3%), Studzienki (14,3%), Turzyn (14,3%), Suchoręcz (13,7%), Elizewo (13,6%), Kazimierzewo (13,4%), Tupadły (12,7%), Karolinowo (12,5%), Rozstrzębowo (12,5%), Słupowa (12%), Dobieszewko (10,5%), Włodzimierzewo (10,5%), Ujazd (10,3%). W przypadku miasta największy odsetek bezrobotnych w odniesieniu do ludności w wieku produkcyjnym zanotowano na Osiedlu nr 2 – 12,2%. Na Osiedlach nr 1 i 3, jak wynika z danych, ten problem występuje na znacznie mniejszym poziomie.

Tab. 11 Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	Jednostka	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 10,1			
Dobieszewko	10,5	Sierniki	15,2
Elizewo	13,6	Słupowa	12,0

Głogowiniec	23,4	Stalówka	17,7
Górki Dąbskie	18,0	Studzienki	14,3
Grocholin	14,3	Suchoręcz	13,7
Iwno	14,5	Tupadły	12,7
Gromadno	8,3	Turzyn	14,3
Karolinowo	12,5	Ujazd	10,3
Kazimierzewo	13,4	Włodzimierzewo	10,5
Mycielewo	33,3	Żurawia	11,5
Rozstrzębowo	12,5	OSIEDLE nr 2	12,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

W przypadku zjawiska bezrobocia jedną z istotniejszych kwestii jest czas pozostawania bez pracy, gdyż to on w głównej mierze determinuje możliwość podjęcia zatrudnienia przez osobę bezrobotną. Z jednej strony, im dłuższy okres poszukiwania pracy, tym chęci i motywacja osób bezrobotnych do jej znalezienia i podjęcia maleje, a z drugiej, długotrwałe pozostawanie bez aktywności zawodowej powoduje tzw. spiralę upadku, czyli niemożność znalezienia zatrudnienia z powodu zbyt długiej przerwy zawodowej. To dodatkowo negatywnie wpływa na bezrobotnych, gdyż utrwała w nich przekonanie o braku możliwości zatrudnienia. W ten sposób tworzy się „spiralą upadku”. Na koniec 2015r. w gminie bez pracy powyżej 12 miesięcy i więcej pozostawało łącznie 508 bezrobotnych, w tym 173 w mieście i 335 na wsiach. Udział osób długotrwałe bezrobotnych względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze największy był w Mycielewie (16,7%), Głogowiniec (13%), Karolinowie (12,5%), Górkach Dąbskich (11,5%), Żurawi (11,5), Turzynie (11,4%), Ujeździe (10,3%), Bąku (10%), Siernikach (9,8%), Rozstrzębowie (9,4%), Stalówce (9,4%), Elizewie (9,1%), Ludwikowie (8,6%), Grocholinie (8,3%), Nowej Wsi Noteckiej (8,3%), Tupadłach (8,1%), Iwnie (7,6%), Dobieszewku (7%), Suchoręczu (6,9%), Studzienkach (6,6%), Smoguleckiej Wsi (6,6%), Chwaliszewie (6,2%), Dobieszewie (6%). W mieście terenem o największym udziale osób długotrwałe bezrobotnych jest Osiedle nr 2, dla którego ten wskaźnik wynosi 8,3%.

Tab. 12 Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Jednostka	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 5,9			
Bąk	10,0	Nowa Wieś Notecka	8,3
Chwaliszewo	6,2	Rozstrzębowo	9,4
Dobieszewko	7,0	Sierniki	9,8
Dobieszewo	6,0	Smogulecka Wieś	6,6
Elizewo	9,1	Stalówka	9,4
Głogowiniec	13,0	Studzienki	6,6
Górki Dąbskie	11,5	Suchoręcz	6,9
Grocholin	8,3	Tupadły	8,1
Iwno	7,6	Turzyn	11,4
Karolinowo	12,5	Ujazd	10,3
Ludwikowo	8,6	OSIEDLE nr 2	8,3
Mycielewo	16,7		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Ubóstwo

Problemem społecznym gminy Kcynia, będącym często skutkiem bezrobocia, jest wysoki poziom ubóstwa. Wyraża się to wysokim udziałem osób korzystających z pomocy społecznej. Realizatorem zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni. Zajmuje się on sprawami z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych oraz pomocy materialnej dla uczniów (stypendia), a w ramach swojej działalności realizuje zadania wynikające z przepisów zawartych w obowiązujących aktach prawnych.

Według informacji otrzymanych z Ośrodka z jego pomocy w 2015 r. skorzystało 961 osób, czyli 7,2% ludności gminy. Sześćdziesiąt procent z nich pochodziło z obszarów wiejskich. Natomiast liczba gospodarstw domowych otrzymujących wsparcie z Ośrodka wyniosła w 2015 r. 918. Ponadto 40 rodzin zostało formalnie uznane za niezdolne

do opieki nad dziećmi, 24 z nich pochodziło z obszarów wiejskich. Jeśli chodzi o miasto, to 10 rodzin, którym ograniczono prawa rodzicielskie, zamieszkiwało Osiedle nr 2.

Wśród osób korzystających z pomocy Ośrodka najwięcej osób dotkniętych jest ubóstwem – 772. Kolejnymi dominującymi przyczynami są bezrobocie - 673 osób, niepełnosprawność – 264 oraz alkoholizm i narkomania – 60.

Biorąc pod uwagę przestrzenne rozmieszczenie ubóstwa w gminie Kcynia, na terenach wiejskich największa koncentracja osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej ludności miała miejsce w następujących wsiach: Ujazd (20,6%), Głogowiniec (17,5%), Karmelita (16,9%), Karolinowo (15,8%), Bąk (15,4%), Turzyn (11,8%), Rozpętek (10,5%), Mycielewo (10%), Sierniki (9,8%), Słupowa (9%), Grocholin (8,1%), Ludwikowo (7,8%), Szczepice (7,8%), Rzemieniewice (6,5%), Suchoręcz (6,5%), Kowalewko-Folwark (6,2%), Elizewo (6%), Rozstrzębowo (6%), Mieczkowo (5,9%). Na terenie miasta Kcynia największy udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo występuje na Osiedlu nr 2.

Tab. 13 Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	Jednostka	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 5,7			
Bąk	15,4	Rozpętek	10,5
Elizewo	6,0	Rozstrzębowo	6,0
Głogowiniec	17,5	Rzemieniewice	6,5
Grocholin	8,1	Sierniki	9,8
Karmelita	16,9	Słupowa	9,0
Karolinowo	15,8	Suchoręcz	6,5
Kowalewko-Folwark	6,2	Szczepice	7,8
Ludwikowo	7,8	Turzyn	11,8
Mieczkowo	5,9	Ujazd	20,6
Mycielewo	10,0	OSIEDLE nr 2	9,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni.

„Niebieskie karty”

Procedura „Niebieskich kart” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Według Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni w 2015 r. z jego pomocy w tym zakresie skorzystało 46 osób, w tym 17 z terenu miasta.

Największa liczba „Niebieskich Kart” w przeliczeniu na 1000 mieszkańców występowała we wsiach Ujazd (29,4), Smogulecka Wieś (21,3), Grocholin (13,8), Karmelita (12), Elizewo (11,9), Sipiory (10,7), Chwaliszewo (9,5), Głogowiniec (8,8), Turzyn (7,9), Stalówka (7,1), Górki Dąbskie (5,3), Malice (4,6), Dobieszewo (4,5), Tupadły (3,5). Natomiast w mieście osiedlem o największej liczbie „Niebieskich Kart” w odniesieniu do liczby mieszkańców było Osiedle nr 2 – 5,8.

Tab. 14 „Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	Jednostka	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) 3,4			
Chwaliszewo	9,5	Sipiory	10,7
Dobieszewo	4,5	Smogulecka Wieś	21,3
Elizewo	11,9	Stalówka	7,1
Głogowiniec	8,8	Tupadły	3,5
Górki Dąbskie	5,3	Turzyn	7,9
Grocholin	13,8	Ujazd	29,4
Karmelita	12,0	OSIEDLE nr 2	5,8
Malice	4,6		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni.

Przestępczość

Ostatnim problemem odnoszącym się do sfery społecznej jest stosunkowo wysoki poziom przestępczości występujący w gminie. Według danych Komisariatu Policji w Kcyni w 2015 r. w gminie łącznie stwierdzono 442 czyny karalne. Poziom przestępczości był porównywalny w mieście i na wsiach. Do obszarów o dużej koncentracji przestępczości, mierzonych wskaźnikiem przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze na 1000 mieszkańców, należą wsie Bąk (384,6), Mycielewo (66,7), Górki Zagajne (61,5), Ujazd (58,8), Kazimierzewo (50), Szczepice (47,6), Kowalewko (44,2), Grocholin (41,5), Studzienki (37,2), Smogulecka Wieś (37,2), Karmelita (36,1), Elizewo (35,7), Głogowiec (35,1), Sierniki (35). Biorąc pod uwagę

miasto, przestępczość skupiała się przede wszystkim na Osiedlu nr 2 oraz nr 1. Wskaźnik przestępstw kryminalnych wyniósł dla nich odpowiednio 75,4 i 45,6%.

Tab. 15 Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	Jednostka	Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 32,8			
Bąk	384,6	Mycielewo	66,7
Elizewo	35,7	Sierniki	35,0
Głogowiniec	35,1	Smogulecka Wieś	37,2
Górki Zagajne	61,5	Studzienki	37,2
Grocholin	41,5	Szczepice	47,6
Karmelita	36,1	Ujazd	58,8
Kazimierzewo	50,0	OSIEDLE nr 1	45,6
Kowalewko	44,2	OSIEDLE nr 2	75,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Kcyni.

b) Sfera gospodarcza

Poziom przedsiębiorczości

Analizując poziom przedsiębiorczości w gminie Kcynia można zauważyć, iż był on dość wysoki, co wyraża się stosunkowo dużą liczbą podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – średnia dla gminy 39,7, przy czym prym w tym względzie zdecydowanie wieździe miasto.

Niekorzystną sytuacją w zakresie przedsiębiorczości charakteryzują się przede wszystkim miejscowości wiejskie (39 wsi na 53 ma wskaźnik przedsiębiorczości poniżej średniej dla gminy). Zwłaszcza słabo rozwinięta przedsiębiorczość jest w miejscowościach Miastkowo, Suchoręczek, Ujazd, Włodzimierzewo, Zabłocie, w których nie występują żadne podmioty gospodarcze. Ponadto w Kazimierzewie, Ludwikowie, Szczepicach, Karmelicie, Iwnie, Piotrowie, Bąku, Gromadnie liczba podmiotów gospodarczych nie przekracza 10 na 100 osób w wieku produkcyjnym. W mieście najsłabiej wypada Osiedle nr 2, które osiąga wartość wskaźnika przedsiębiorczości poniżej średniej dla gminy.

Tab. 16 Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika poniżej średniej dla gminy.

Jednostka	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Jednostka	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) -39,7			
Bąk	10	Palmierowo	23
Chwaliszewo	28	Piotrowo	8
Dębogóra	12	Rozpętek	15
Dobieszewko	19	Rozstrzębowo	34
Dobieszewo	13	Sierniki	15
Elizewo	30	Sipiory	24
Głogowiniec	18	Słupowa	11
Górki Dąbskie	25	Słupowiec	34
Górki Zagajne	12	Smogulecka Wieś	20
Grocholin	24	Stalówka	29
Gromadno	10	Studzienki	24
Iwno	7	Suchoręczek	0
Karmelita	6	Szczepice	3
Kazimierzewo	3	Tupadły	13
Ludwikowo	3	Ujazd	0
Łankowice	14	Weronika	38
Malice	31	Włodzimierzewo	0
Miastkowo	0	Zabłocie	0
Mieczkowo	28	Żurawia	18
Nowa Wieś Notecka	11	OSIEDLE nr 2	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

c) Sfera środowiskowa

Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi

Na terenie gminy Kcynia, przede wszystkim na jej obszarach wiejskich, występuje nadal bardzo niebezpieczny dla zdrowia i środowiska problem. Jest to znaczna liczba budynków pokrytych lub izolowanych azbestem¹², w tym znaczny udział budynków mieszkalnych.

¹² Wskaźnik: udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem wybrany został jako wskaźnik diagnostyczny tylko dla obszarów wiejskich gminy Kcynia.

Z informacji uzyskanych z Urzędu Miejskiego na koniec 2015 r. na obszarach gminy łącznie było 1246 budynków izolowanych lub pokrytych azbestem, w tym aż 1134 zlokalizowanych było na terenach wiejskich (w mieście zaledwie 112). Udział budynków izolowanych lub pokrytych azbestem wynosił 49% ogółu budynków w gminie. Miejscowościami o najwyższym udziale budynków izolowanych lub pokrytych azbestem były Krzepiszyn (100% budynków), Miastkowo (100%), Słupowiec (100%), Górki Zagajne (94%), Włodzimierzewo (94%).

Tab. 17 Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	Jednostka	Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 49			
Dębogóra	66	Palmierowo	86
Dobieszewko	66	Paulina	67
Dobieszewo	60	Piotrowo	63
Elizewo	89	Rozpętek	72
Głogowiniec	75	Rzemieniewice	71
Górki Dąbskie	77	Sierniki	67
Górki Zagajne	94	Sipiory	57
Gromadno	80	Słupowa	93
Iwno	84	Słupowiec	100
Józefkowo	63	Smogulecka Wieś	68
Karmelita	60	Stalówka	67
Karolinowo	67	Suchoręcz	80
Kazimierzewo	50	Suchoręczek	67
Kowalewko	85	Tupały	55
Krzepiszyn	100	Turzyn	62
Laskownica	73	Ujazd	60
Ludwikowo	84	Weronika	62
Łankowice	68	Włodzimierzewo	94
Malice	75	Zabłocie	50
Miastkowo	100	Żarczyn	74
Mieczkowo	68	Żurawia	78
Nowa Wieś Notecka	82		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

d) Sfera infrastrukturalna

Stan techniczny budynków

Wśród grupy zjawisk negatywnych Wytyczne Ministerstwa wyodrębniają także sferę techniczną, rozumianą przede wszystkim jako degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkalnym, oraz brak rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. W związku z powyższym przeanalizowano istniejące zasoby budownictwa wielorodzinnego pod względem ich potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko.

Na terenie całej gminy liczba mieszkań wynosiła na koniec 2014 r. 3905, z czego zdecydowana większość należy do prywatnych właścicieli, a tylko 259 jest w zarządzie komunalnym. Przeciętna wielkość użytkowa mieszkania wynosi w gminie – 74,1 m² (w mieście 69,3 m², na wsi 77,3 m²), co w przeliczeniu na mieszkańca daje średnio 21,5 m². Stan mieszkań w gminie jest zróżnicowany. W szczególności na terenach wiejskich wiele lokali wymaga kapitalnego remontu i modernizacji. W mieście większość potrzebuje napraw bieżących, choć i tu są obiekty kwalifikujące się do generalnego remontu. Liczba nowych mieszkań oddawanych do użytku nie zaspokaja potrzeb społeczności.

Na terenach wiejskich nie wszystkie mieszkania wyposażone są w instalacje wodno-kanalizacyjne. W mieście sytuacja pod tym względem kształtuje się lepiej. W 2015 r. w Kcyni, według danych GUS¹³, w wodociąg wyposażonych było 82,3% budynków mieszkalnych, a w kanalizację 75,7%. Na terenach wiejskich w 2015 r. 88,1% lokali miało doprowadzoną wodę, a tylko 3,4% dysponowało kanalizacją. W mieście 95% ludności korzysta z wodociągów, 72,9% z kanalizacji i 75,6% z gazu. Na wsi natomiast 84% ludności korzysta z wodociągów, 5,3% z kanalizacji i zaledwie 0,1% z gazu.

Biorąc pod uwagę mieszkania, to w mieście 99,3% mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 88,2% w kanalizację oraz 71,5% w centralne ogrzewanie. Na wsi sytuacja wyglądała następująco: 94,4% mieszkań posiadało wodociąg, 83,6% kanalizację i 67,3 centralne ogrzewanie.

---

¹³ Bank danych Lokalnych – www.stat.gov.pl

Na uwagę zasługuje fakt, że w gminie Kcynia znaczna część zasobów mieszkaniowych ogrzewana jest przez lokalne kotłownie bazujące na węglu. Tym samym w okresie zimowym wzrasta emisja szkodliwych pyłów i zanieczyszczeń wpływających na stan powietrza atmosferycznego, a także jakość życia mieszkańców. Tradycyjne źródła ogrzewania w połączeniu z niską efektywnością energetyczną budynków są problemem, który wiąże się wprost ze zjawiskiem niskiej emisji. Dlatego też niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do ograniczenia tego problemu, m.in. poprzez termomodernizację budynków, wymianę pieców itp.

Analiza danych wykazała, że na terenie miasta Kcyni zlokalizowane są 3 budynki w złym stanie technicznym (łącznie w gminie – 5), który ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Największy ich udział w ogóle budynków/budowli występuje na Osiedlu nr 2 (0,62%) oraz Osiedlu nr 1 (0,32%) przy średniej dla gminy (0,20%).

Tab. 18 Liczba budynków/budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia użytkowanie w ogóle tych obiektów danego obszaru (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Liczba budynków/ budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru (%)
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 0,20	
OSIEDLE nr 1	0,32
OSIEDLE nr 2	0,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

II.4.2 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych zdecydowano, że obszarami poddanymi procesom rewitalizacji będą wsie: **Grocholin, Sierniki, Smogulecka Wieś i Tupadły**, a na obszarze miasta **Osiedle nr 2**. Wybór tych terenów wynikał także z kumulacji problemów, które mają w nich miejsce, a które znane są przede wszystkim lokalnym liderom i mieszkańcom.

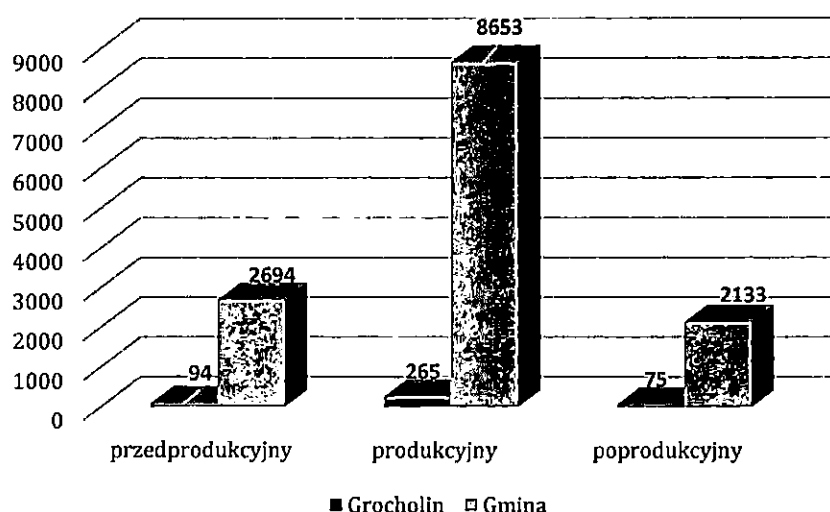
Obszar rewitalizacji Grocholin

Grocholin to wieś pałucka położona w zachodniej części gminy Kcynia. Graniczy z Kcynią, Palmierowem, Miastkowem oraz Siernikami. Na terenie wsi znajduje się

rezerwat przyrody - rezerwat leśny, biocenotyczny o powierzchni 12,10 ha, w którym ochronie podlega łąg jesionowo-olszowy.

Na koniec 2015 r. wieś zamieszkiwały 434 osoby, co stanowiło 3,2% ludności gminy. Największy udział wśród mieszkańców Grocholina stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (61%). Niekorzystnie kształtował się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności, który wynosił 17,3% i był wyższy od średniej dla gminy wynoszącej 15,8%. Wskaźnik obciążenia demograficznego¹⁴ we wsi był wyższy niż średnio dla gminy (55,8%) i wynosił 63,7%.

Rys. 9 Struktura wiekowa ludności wsi Grocholin w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejski w Kcyni.

W 2015 r. w Grocholinie liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 38 osób, z czego 22 osoby pozostawały bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Sześć osób było w wieku poniżej 25 lat i tyle samo w wieku 50+. Udział bezrobotnych w ludności wsi w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 14,3% i był znacznie wyższy niż średnio w gminie (10,1%). Również udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w liczbie osób w wieku produkcyjnym był we wsi wyższy (8,3%) niż średnio w gminie, dla której wskaźnik ten wyniósł 5,9%.

Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni ze świadczeń pomocy społecznej w Grocholinie w 2015 r. skorzystało łącznie 39 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 9% ogółu mieszkańców wsi i był znacznie

¹⁴ Wskaźnik obciążenia demograficznego liczony jako udział osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) w ludności w wieku produkcyjnym.

wyższy niż średnio w gminie - 7,1%. Biorąc pod uwagę udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, we wsi sytuacja w tym zakresie była znacznie gorsza niż w gminie (wskaźnik dla wsi - 8,1%, dla gminy - 5,7%). Ponadto w Grocholinie zdecydowanie gorzej na tle gminy wygląda sytuacja dotycząca procedur „Niebieskich kart”. Średnia dla gminy w tym zakresie wynosiła 3,4 (liczba „Niebieskich kart” na 1000 mieszkańców), podczas gdy dla wsi Grocholin 13,8.

Bezpieczeństwo publiczne we wsi zapewnia funkcjonujący w Kcyni Komisariat Policji. W 2015 r. w Grocholinie popełniono 18 przestępstw kryminalnych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dawało wskaźnik przestępstw kryminalnych na poziomie 41,5. Wskaźnik ten był wyższy niż średnia dla gminy wynosząca 32,8.

Na koniec 2015 r. we wsi zarejestrowane w rejestrze REGON były 64 podmioty. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił 24 i był niższy niż średnia dla gminy wynosząca 39,7.

Grocholin należy do jednej z ośmiu wsi o niewielkim udziale (poniżej średniej dla gminy) budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków - 37% przy średniej 49%.

Główną rolę w animacji kultury w gminie zapewnia Gminne Centrum Kultury i Biblioteki w Kcyni. Instytucja ta posiada w swojej strukturze świetlicę wiejską w Grocholinie.

W miejscowości występują liczne pomniki przyrody: platan klonolistny, topole białe, buk zwyczajny odmiany czerwonej, jesiony wyniosłe, lipy drobnolistne, dęby szypułkowe odmiany piramidalnej, klon polny, iglicznia trójcierniowa, głóg dwuszyjkowy oraz stanowisko kwitnącego bluszczu pospolitego. Ponadto we wsi znajduje się 12-hektarowy park.

W Grocholinie znajduje się ponadto zabytkowy zespół dworski, w skład którego wchodzi późnorennesansowy dwór obronny zwany „zamkiem” lub „kamienicą” oraz klasycystyczny dwór otoczony rozległym zabytkowym parkiem krajobrazowym o powierzchni 8,3 ha. Głównym akcentem przestrzennym parku jest zespół trzech stawów utworzonych przez spiętrzenie Strugi Smoguleckiej. Ponad dwuhektarowa powierzchnia parkowych akwenów połączonych ze sobą przewężeniami, nad którymi przerzucone są mostki, tworzy klimat sprzyjający rozwojowi szaty roślinnej. Dzięki temu zachowało się tu ponad 2 tysiące dorodnych drzew. Wiek drzewostanu określa się na 100

- 150 lat. Ponadto w pobliżu wsi znajduje się, zasługujący na uwagę, szaniec szwedzki, masyw lasu łąkowego oraz ślady grodziska wczesnośredniowiecznego odkrytego w odległości 1 km na północny-wschód od skrzyżowania linii kolejowej z drogą do Panigrodza.

Wieś jest częściowo skanalizowana, a ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Kcyni. Przez Grocholin przebiega droga gminna nr 090417C Grocholin - Palmierowo.

Tab. 19 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Grocholin.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla wsi	Wartość wskaźnika dla Gminy
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	17,3	15,8
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	14,3	10,1
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	8,3	5,9
Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	8,1	5,7
„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	13,8	3,4
Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	41,5	32,8
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	24	39,7
Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	37	49

 Średnia wartość wskaźnika dla gminy Kcynia
 Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
 Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy

Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy dla wsi Grocholin. Z jednej strony przedstawiono negatywne zjawiska występujące w miejscowości, a z drugiej potencjał, jaki ona posiada.

Rys. 10 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Grocholin.

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym
- Wysoki odsetek bezrobotnych w ogólnej ludności w wieku produkcyjnym
- Znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- Duży odsetek osób objętych pomocą społeczną ze względu na ubóstwo
- Znaczna liczba osób objętych „Niebieskimi kartami” na 1000 mieszkańców
- Wysoka przestępczość mierzona wskaźnikiem przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców
- Niekorzystne wskaźniki liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Potencjały

- Niski wskaźnik udziału budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków
- Obecność infrastruktury kulturalnej (świetlice wiejskiej)
- Bardzo duże walory przyrodniczo-środowiskowe (rezerwat przyrody)
- Częściowe skanalizowanie wsi.

Źródło: opracowanie własne.

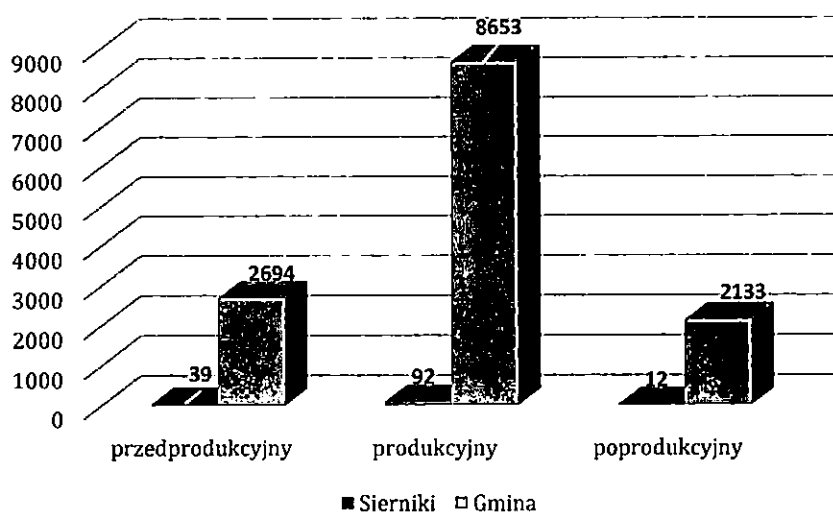
Obszar rewitalizacji Sierniki

Wieś leży we wschodniej części gminy Kcynia. Graniczy z następującymi miejscowościami gminy: Iwno, Łankowice, Grocholin, Miastkowo, Słupowo, Chwaliszewo.

Na koniec 2015 r. wieś zamieszkiwały 143 osoby, co stanowiło 1% mieszkańców gminy. Wśród mieszkańców Siernik największy udział stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 64,3%. Korzystnie kształtował się udział osób w wieku poprodukcyjnym, który wynosił zaledwie 8,4% i był znacznie niższy od średniej dla gminy - 15,8%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Siernikach był porównywalny ze średnią dla gminy (55,8%) i wynosił 55,4%.

Rys. 11 Struktura wiekowa ludności wsi Sierniki w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kcyni.

W 2015 r. w Siernikach liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 14 osób, z czego 9 pozostawało bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Dwie osoby były w wieku poniżej 25 roku życia, a 5 w wieku 50+. Udział mieszkańców bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wsi wynosił 15,2% i był znacznie wyższy niż średnio w gminie - 10,1%. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy względem osób w wieku produkcyjnym był we wsi również wyższy (9,8%) niż średnio w gminie, dla której wskaźnik ten wyniósł 5,9%.

Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 r. skorzystało łącznie 15 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 10,5% ogółu mieszkańców wsi i był wyższy niż średnio w Gminie (7,1%). Biorąc pod uwagę udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, we wsi Sierniki sytuacja w tym zakresie była również niekorzystna niż średnio w gminie (dla wsi - 9,8%, dla gminy - 5,7%). Sierniki są wsią, która nie posiada zgłoszeń w zakresie prowadzenia „Niebieskich kart”.

Bezpieczeństwo publiczne we wsi, tak jak w całej gminie, zapewnia funkcjonujący w Kcyni Komisariat Policji. Według informacji uzyskanych od Policji w 2015 r. w Siernikach popełniono 5 przestępstw kryminalnych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dawało wskaźnik przestępczości na poziomie 35. Wskaźnik ten był we wsi wyższy niż średnia dla gminy 32,8.

Na koniec 2015 r. we wsi zarejestrowanych w rejestrze REGON było zaledwie 14 podmiotów. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych

podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił 15 i był ponad 2-krotnie niższy niż średnia dla gminy wynosząca 39,7.

Sierniki posiadają znaczny udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem. Wynosił on 68% przy średniej dla gminy - 49%.

Główną rolę w animacji kultury w Gminie zapewnia Gminne Centrum Kultury i Biblioteki w Kcyni. Niestety we wsi nie działa żadna jego filia. Brak jest również na jej obszarze świetlicy wiejskiej, która mogłaby stanowić lokalne miejsce spotkań i wydarzeń kulturalnych.

Na terenie wsi znajduje się dwór z 1876 r., zbudowany w stylu klasycystycznym, który wpisano do rejestru zabytków. Znajduje się on jednak w złym stanie technicznym. Dwór otacza park krajobrazowy z 2 poł. XIX w. o powierzchni ok. 1,1 ha. Rośnie w nim cenny starodrzew, a wewnątrz parku zdobi staw. Ponadto znaleźć tam można pomniki przyrody: lipę o obwodzie 380 cm oraz jesion o obwodzie 280 cm.

Przez Sierniki przebiega droga gminna nr 090403Cc – Miastkowo – Sierniki.

Tab. 20 Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji Sierniki.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla wsi	Wartość wskaźnika dla Gminy
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	8,4	15,8
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	15,2	10,1
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	9,8	5,9
Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	9,8	5,7
„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	0,0	3,4
Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	35,0	32,8
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	15	39,7
Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	67	49

 Średnia wartość wskaźnika dla gminy Kcynia
 Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
 Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy

Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy dla wsi Sierniki. Z jednej strony przedstawiono negatywne zjawiska, które mają w niej miejsce, a z drugiej potencjał, jaki ma miejscowość.

Rys. 12 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Sierniki.

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- Wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych
- Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo
- Znaczna przestępczość we wsi mierzona liczbą czynów kryminalnych na 1000 mieszkańców
- Niekorzystne wskaźniki liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Wysoki udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogóle budynków
- Brak infrastruktury kulturalnej (np. świetlicy wiejskiej)

Potencjały

- Korzystny wskaźnik odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców
- Brak we wsi rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. Brak „Niebieskich kart”

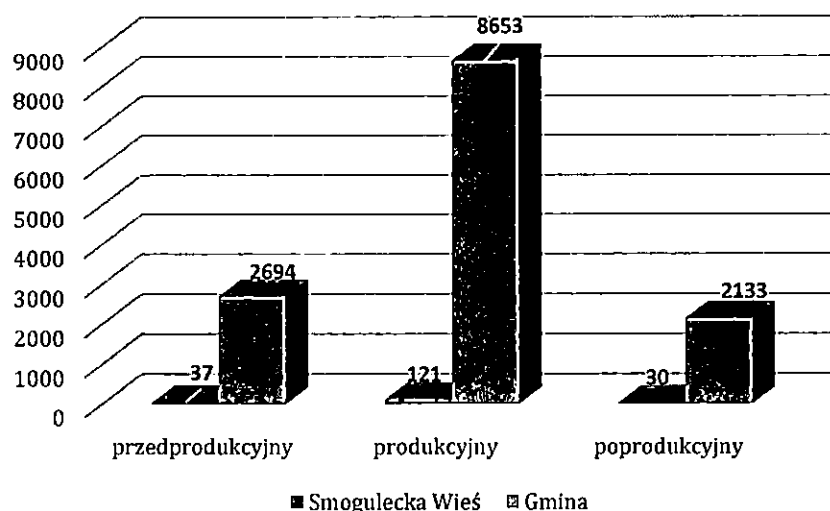
Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji Smogulecka Wieś

Smogulecka Wieś położona jest w zachodniej części gminy Kcynia, tuż przy granicy z województwem wielkopolskim. Sąsiaduje z: Mieczkowem, Nową Wsią Notecką, Laskownicą oraz Chwaliszewem.

Na koniec 2015 r. wieś zamieszkiwało 188 osób, co stanowiło 1,4% ludności gminy. Największy udział wśród mieszkańców Smoguleckiej Wsi miały osoby w wieku produkcyjnym - 64,3%. W miejscowości niekorzystnie kształtował się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności, który wynosił 16% i był wyższy od średniej dla gminy wynoszącej 15,8%. Wskaźnik obciążenia demograficznego we wsi był nieco niższy niż średnio dla gminy (55,8%) i wynosił 55,4%.

Rys. 13 Struktura wiekowa ludności Smoguleckiej Wsi w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejski w Kcyni.

W 2015 r. w Smoguleckiej Wsi liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 7 osób, które pozostawały bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Tylko jedna osoba ukończyła 50 lat, natomiast nikt nie miał mniej niż 25 lat. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wsi kształtował się na poziomie 5,8% i był znacznie niższy niż średnio w gminie (10,1%). Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy względem osób w wieku produkcyjnym był we wsi wyższy (6,6%) niż średnio w gminie, dla której wskaźnik ten wyniósł 5,9%.

Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni ze świadczeń pomocy społecznej we wsi w 2015 r. skorzystało łącznie 11 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 5,8% ogółu mieszkańców wsi i był znacznie niższy niż średnio w gminie (7,1%). Biorąc pod uwagę udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, w Smoguleckiej Wsi sytuacja w tym zakresie była znacznie lepsza niż w gminie (dla wsi wskaźnik ten wyniósł 4,3%, a dla gminy – 5,7%). Natomiast zdecydowanie gorzej na tle gminy wyglądała tu sytuacja dotycząca „Niebieskich kart”. Średnia dla gminy wynosiła 3,4 (liczba „Niebieskich kart” na 1000 mieszkańców), podczas gdy dla wsi 21,3. Smogulecka Wieś jest drugą (po wsi Ujazd) miejscowością wiejską w gminie, w której odnotowuje się tak wysoką liczbę „Niebieskich kart”.

Bezpieczeństwo publiczne we wsi zapewnia Komisariat Policji w Kcyni. W 2015 r. w Smoguleckiej Wsi popełniono 7 przestępstw kryminalnych, co w przeliczeniu na 1000

mieszkańców dawało wskaźnik przestępstw kryminalnych na poziomie 37,2. Wskaźnik ten był wyższy niż średnia dla gminy wynosząca 32,8.

Na koniec 2015 r. we wsi zarejestrowane w rejestrze REGON były 24 podmioty. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił 20 i był znacznie niższy niż średnia dla gminy wynosząca 39,7.

Smogulecka Wieś charakteryzuje się także znacznym udziałem budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków – 55%, przy średniej dla gminy wynoszącej 49%.

W miejscowości nie działa filia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Kcyni. Funkcjonuje natomiast świetlica wiejska, jednak stan techniczny budynku jest bardzo zły, wymaga ona pilnego remontu, a także wyposażenia.

W Smoguleckiej Wsi znajduje się zespół dworsko-parkowy, należący do Agencji Nieruchomości Rolnych. Na północ od dworu rozciąga się park krajobrazowy o powierzchni 2,41 ha z 2. poł. XIX w., z centralnie ulokowanym stawem, okolonym topolami. Wieś jest miejscem występowania endemicznego w Polsce gatunku sosny czarnej sprowadzonej tutaj z Bałkanów przez Hutten-Czapskich.

Przez wieś przebiega fragment szlaku rowerowego o zasięgu powiatowym. Całkowita długość szlaku to 70 km.

Funkcjonuje tu stacja uzdatniania wody, która obsługuje miejscowości Smogulecka Wieś, Mieczkowo, Chwaliszewo, Laskownicę. Smogulecka Wieś należy do miejscowości kompleksowo skanalizowanych, z której ścieki, na mocy porozumienia międzygminnego, odprowadzane są do oczyszczalni zlokalizowanej na terenie gminy Gołańcz. Przez wieś przebiega droga gminna nr 090418C Dobieszewo – Smogulecka Wieś oraz droga powiatowa nr 1927C Prostkowo – Smogulecka Wieś.

Tab. 21 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla wsi	Wartość wskaźnika dla Gminy
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	16,0	15,8
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	5,8	10,1
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	6,6	5,9
Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	4,3	5,7
„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	21,3	3,4
Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	37,2	32,8
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	20	39,7
Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	6,8	4,9

 Średnia wartość wskaźnika dla gminy Kcynia
 Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
 Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy

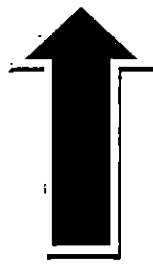
Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy dla wsi Smogulecka Wieś. Z jednej strony zestawiono negatywne zjawiska występujące w miejscowości, a z drugiej potencjał, jaki ona posiada.

Rys. 14 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś.

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej ludności wsi
- Niekorzystny wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych
- Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo
- Niekorzystny wskaźnik występowania „Niebieskich kart” na 1000 mieszkańców
- Wysoki poziom przestępczości mierzony liczbą przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców

Potencjały

- Korzystny wskaźnik liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- Niski odsetek osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo

- Niekorzystne wskaźniki liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Wysoki udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogóle budynków
- Zły stan techniczny infrastruktury społecznej - świetlicy wiejskiej

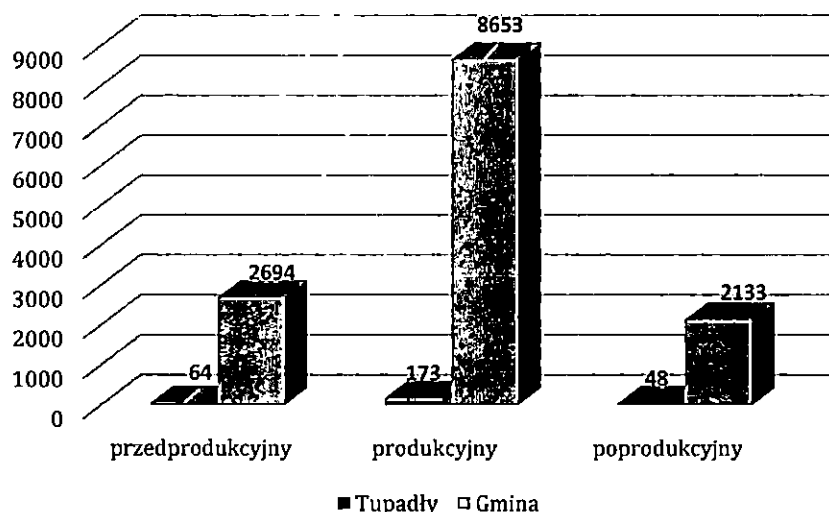
Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji Tupadły

Wieś leży w północno-centralnej części gminy Kcynia. Graniczy z Kcynią oraz następującymi miejscowościami gminy: Szczepice, Ujazd, Stalówka, Karmelita.

Na koniec 2015 r. wieś zamieszkiwało 285 osób, co stanowiło 2,1% mieszkańców gminy. Największy udział miały osoby w wieku produkcyjnym - 60,7%. Niekorzystnie kształtował się wskaźnik udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który wynosił 16,8% i był wyższy od średniej dla gminy - 15,8%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Tupadłach był wysoki i wynosił 64,7% przy średniej dla gminy 55,8%.

Rys. 15 Struktura wiekowa ludności wsi Tupadły w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejski w Kcyni.

W 2015 r. w Tupadłach liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 22 osoby, z czego 14 osób pozostawało bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Po 7 osób zarejestrowanych jako bezrobotne miało mniej niż 25 lat i ponad 50. Udział mieszkańców bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wsi wynosił 12,7% i był wyższy niż średnio w gminie (10,1%). Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej

12 miesięcy względem osób w wieku produkcyjnym był we wsi również wyższy (8,1%) niż średnio w gminie, dla której wskaźnik ten wyniósł 5,9%.

Według Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 r. we wsi Tupadły skorzystało łącznie 10 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 3,5% ogółu mieszkańców wsi i był o połowę niższy niż średnio w gminie – 7,1%. Biorąc pod uwagę udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, sytuacja w tym zakresie była korzystniejsza niż średnio w gminie. We wsi wskaźnik ten wynosił zaledwie 3,2% podczas gdy dla gminy 5,7%. Niewielu mieszkańców jest objętych tzw. „Niebieską kartą”. Wskaźnik ich liczby na 1000 mieszkańców wynosił zaledwie 3,5 przy średniej dla gminy 3,4.

O bezpieczeństwo publiczne dba Komisariat Policji w Kcyni. W 2015 r. w Tupadłach nie popełniono żadnego przestępstwa kryminalnego.

Na koniec 2015 r. we wsi zarejestrowane w rejestrze REGON były zaledwie 24 podmioty. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił 13 i był prawie trzykrotnie niższy niż średnia dla gminy wynosząca 39,7.

Niestety Tupadły posiadają znaczny udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem. Ich udział we wsi wynosił 55% przy średniej dla gminy 49%.

W Tupadłach działa świetlica wiejska, w której wsi organizowane są spotkania i lokalne wydarzenia kulturalne.

Na terenie wsi znajduje się dwór w stylu eklektycznym zbudowany w 2. poł. XIX wieku. W Tupadłach występuje kilka pomników przyrody, m.in. zlokalizowane w parku dworskim o powierzchni 0,73 ha lub jego pobliżu: dęby o obwodach 550 i 440 cm, topole o obwodach: 585 i 320 cm, dąb szypułkowy "Adam" o obwodzie 640 cm, czarna topola o obwodzie 520 cm.

Wodę do wsi dostarcza Stacja Uzdatniania Wody w Kcyni. Planowana jest budowa na drogach gminnych na odcinkach o mniejszym natężeniu ruchu ścieżek rowerowych oraz trasy nordic walking biegnącej z Kcyni przez Tupadły z powrotem do Kcyni. Całość trasy ma składać się z 12 km dużej pętli i 8 km małej pętli.

Tab. 22 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Tupadły.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla wsi	Wartość wskaźnika dla Gminy
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	16,8	15,8
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	12,7	10,1
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	8,1	5,9
Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	3,2	5,7
„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	3,5	3,4
Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	0,0	32,8
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	13	39,7
Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	55	49

 Średnia wartość wskaźnika dla gminy Kcynia
 Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
 Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy

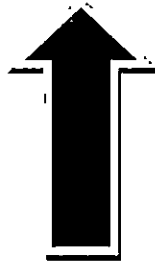
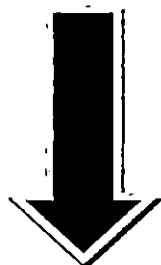
Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy dla wsi Tupadły. Z jednej strony zestawiono negatywne zjawiska występujące w miejscowości, a z drugiej potencjał, jaki ona posiada.

Rys. 16 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Tupadły.

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym
- Wysoki udział bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym
- Wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych
- Przeciętna liczba „Niebieskich kart” na 1000 mieszkańców
- Niekorzystne wskaźniki liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Potencjały

- Niewielki udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo
- Brak przestępczości na terenie wsi
- Obecność infrastruktury kulturowej (świetlica wiejska)
- Niski udział przestrzeni zdegradowanych wskazujący na wysokie walory środowiskowo-przyrodnicze wsi

- Znaczny udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogóle budynków

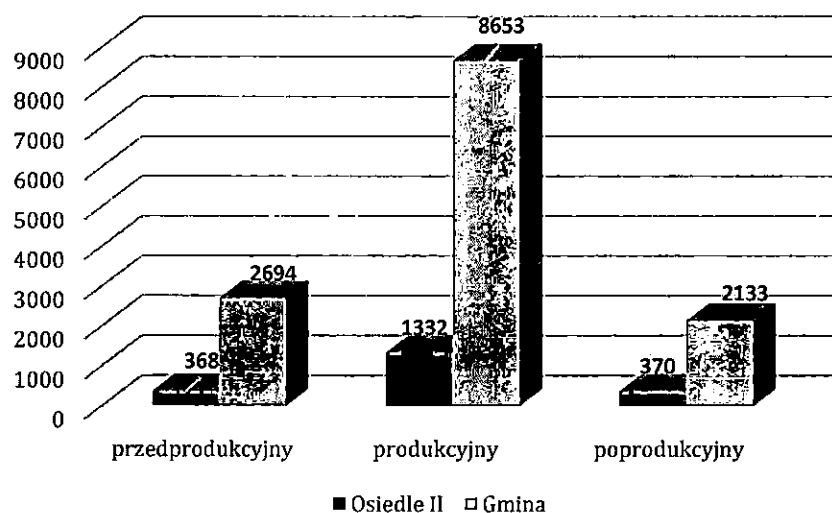
Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2)

Osiedle nr 2 położone jest w centralnej części miasta Kcynia. W skład osiedla wchodzi ulice: Ceglana, Cmentarna, Dworcowa, Farna, Gliniana, Kasztanowa, Libelta, Młyńska, Nowa, Ogrodowa, Parkowa, Poznańska, Rynek, Sądowa, Strażacka, Szubińska.

Na koniec 2015 r. Osiedle nr 2 zamieszkiwało 2070 osób, co stanowiło 15,3% mieszkańców gminy i 45,4% mieszkańców miasta Kcynia. Wśród osób zamieszkujących to Osiedle największy udział stanowiły osoby w wieku produkcyjnym ponad 64%. Niekorzystnie kształtował się udział osób w wieku poprodukcyjnym, który wynosił 17,9% i był wyższy od średniej dla gminy 15,8%. Wskaźnik obciążenia demograficznego na Osiedlu nr 2 był nieznacznie niższy niż średnio dla gminy (55,8%) i wyniósł 55,4%.

Rys. 17 Struktura wiekowa ludności Osiedla nr 2 w Kcyni w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kcyni.

W 2015 r. na Osiedlu nr 2 liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła łącznie 163 osoby, z czego 111 osób pozostawało bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Dwadzieścia cztery osoby były w wieku poniżej 25 roku życia i 48 w wieku 50+. Udział mieszkańców bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym Osiedla nr 2 kształtował się na poziomie 12,2% i był wyższy niż średnio w gminie (10,1%). Również udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w osobach w wieku produkcyjnym był na Osiedlu nr 2 wyższy (8,3%) niż średnio w gminie (5,9%).

Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 r. na Osiedlu skorzystały łącznie 234 osoby. Odsetek osób korzystających z pomocy był znaczny i wynosił 11,3% ogółu mieszkańców Osiedla, przekraczając tym samym znacznie średnią dla gminy 7,1%. Biorąc pod uwagę udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, na Osiedlu nr 2 sytuacja w tym zakresie była również niekorzystna na tle gminy (dla osiedla - 9,2%, dla gminy 5,7%). Na Osiedlu nr 2 12 rodzin objętych jest „Niebieską kartą”, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dawało wskaźnik 5,8. Jego wartość była wyższa niż średnia dla gminy (3,4%).

Bezpieczeństwo publiczne na Osiedlu nr 2 także zapewnia Komisariat Policji w Kcyni. W 2015 r. na tym terenie popełniono łącznie 156 przestępstw kryminalnych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dawało wskaźnik przestępczości na poziomie 75,4. Ponad dwukrotnie przewyższał on średnią gminy wynoszącą 32,8.

Na koniec 2015 r. na Osiedlu nr 2 zarejestrowanych w rejestrze REGON było 518 podmiotów gospodarczych. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił dla Osiedla 39 i był nieco niższy niż średnia dla gminy (39,7).

Osiedle nr 2 należy do terenów o największym w gminie udziale budynków lub budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia użytkowanie w ogóle tych obiektów. Wskaźnik ten był prawie trzykrotnie wyższy dla Osiedla (0,62%) niż średnia dla gminy (0,20%).

Tab. 23 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla osiedla	Wartość wskaźnika dla Gminy
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	17,9	15,8
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	12,2	10,1
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	8,3	5,9
Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	9,2	5,7
„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	5,8	3,4
Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	75,4	32,8

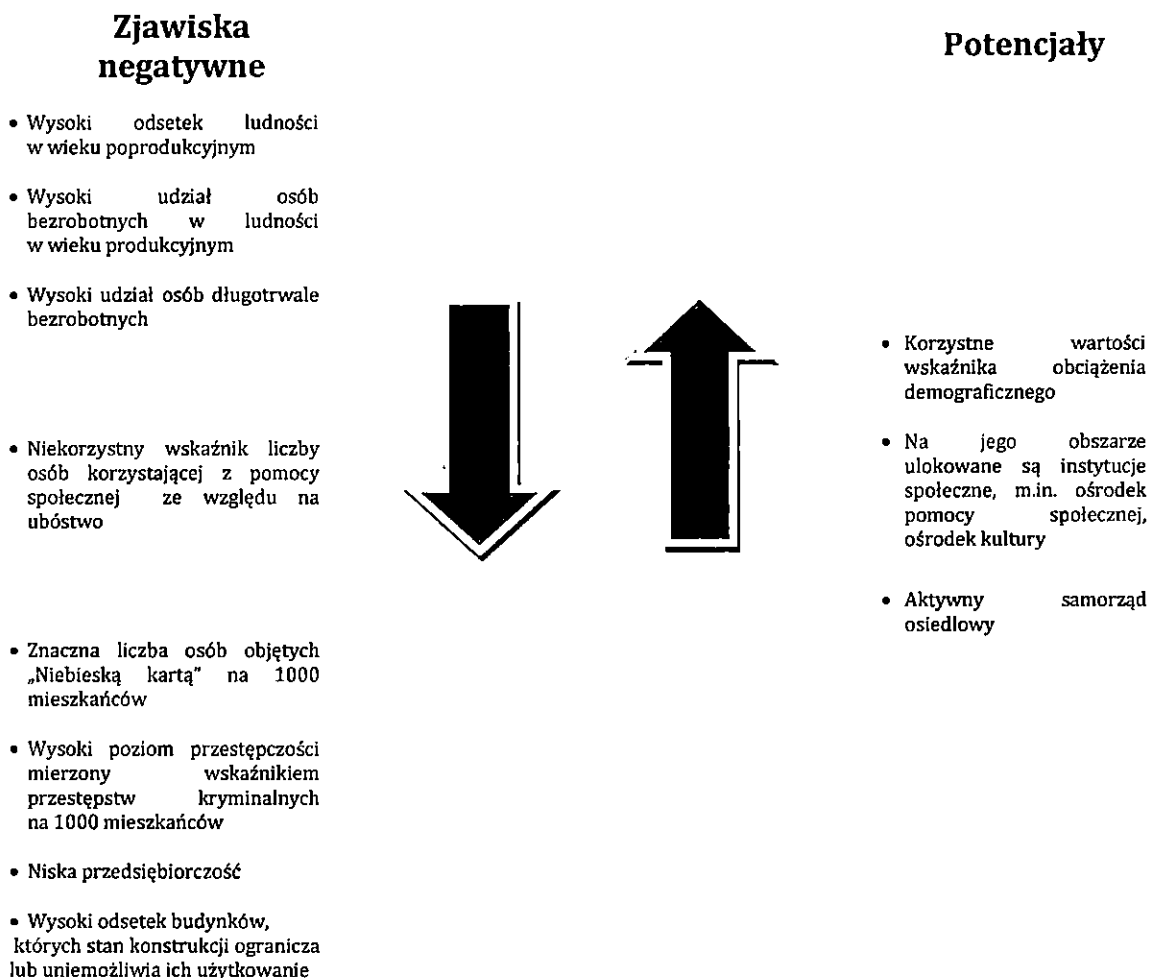
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	39	39,7
Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru	0,62	0,20

 Średnia wartość wskaźnika dla gminy Kcynia
 Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
 Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy

Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy Osiedla nr 2 w mieście Kcynia. Z jednej strony zestawiono negatywne zjawiska, które mają w nim miejsce, a z drugiej potencjał, jaki występuje na tym terenie.

Rys. 18 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).

Źródło: opracowanie własne.

Do najważniejszych problemów zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych w odniesieniu do obszarów wiejskich należą:

- z zakresu sfery społecznej: wysokie bezrobocie, co przekłada się na wysoki poziom ubóstwa, wysoki poziom uzależnienia (alkoholizm, narkotyki), wysoki poziom przestępczości, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym mieszkańców tych miejscowości oraz ich słabe zaangażowanie w prace na rzecz wsi – brak lokalnych liderów, stagnacja, duże zagrożenie mieszkańców tych obszarów wykluczeniem społecznym związane pośrednio z niskim poziomem wykształcenia lokalnej społeczności, brak zajęć, w tym sportowych dla dzieci i młodzieży, oferta Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki niespełniająca oczekiwań młodzieży, brak domu dziennego pobytu dla osób starszych, duża emigracja osób za pracą, lepsza oferta nauki ponadgimnazjalnej w innych gminach, brak imprez kulturalnych na wsiach;
- z zakresu sfery gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości wynikający z wysokiego i długotrwałego bezrobocia oraz niskiego poziomu wykształcenia mieszkańców, brak dużych zakładów pracy pozwalających na znalezienie zatrudnienia w pobliżu miejsca zamieszkania oraz przyjmowanie uczniów szkół ponadgimnazjalnych na praktyki, mały popyt na produkty i usługi na lokalnym rynku z powodu ubóstwa, brak lokalnych tradycji związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, brak targowiska oraz terenów pod inwestycje, brak rzemieślników, brak odpowiednich lokali na prowadzenie działalności gospodarczej, niska aktywność przedsiębiorcza związana z położeniem gminy (na granicy województw);
- z zakresu sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: trudny dostęp do podstawowych usług, poważna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym np. świetlic (Smogulecka Wieś - świetlica wymaga kapitalnego remontu), niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, niski poziom obsługi komunikacyjnej obszarów wiejskich powodujący nawarstwianie się ich wykluczenie, brak kanalizacji, ścieżek rowerowych oraz terenów rekreacyjnych, zły stan techniczny chodników i gminnych dróg, niewykorzystane naturalne walory przyrodnicze gminy, brak oświetlenia niektórych obszarów;
- z zakresu sfery środowiskowej: zanieczyszczenie wód gruntowych

nielegalnymi zrzutami ścieków, zanieczyszczenie powietrza poprzez spalanie odpadów, brak rozwiązań technicznych pozwalających na ochronę środowiska przyrodniczego.

Biorąc pod uwagę Osiedle nr 2 w Kcyni, do najważniejszych problemów zgłoszonych podczas konsultacji społecznych należą:

- z zakresu sfery społecznej: wysoki poziom bezrobocia, w tym długotrwałego, znaczny udział ludności starszej, sukcesywne zmniejszanie się liczby mieszkańców, alkoholizm i przemoc w rodzinie, ogólny marazm (gł. wśród młodzieży) i apatia, zbyt mała liczba wydarzeń kulturalnych oraz imprez integracyjnych dla lokalnych mieszkańców, małe zainteresowanie mieszkańców tym, co dzieje się w ich najbliższym otoczeniu;
- z zakresu sfery gospodarczej: słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw i ich niewystarczająca ilość, niski stopień przedsiębiorczości związany z brakiem tradycji w prowadzeniu własnej działalności gospodarczej;
- z zakresu sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, niska jakość i mała użyteczność terenów publicznych np. parku miejskiego, znaczna degradacja stanu technicznego niektórych obiektów budowlanych – pustostany, duża degradacja budynków socjalnych, niski poziom obsługi komunikacyjnej i komunikacji z ościennymi miastami, niska jakość techniczna chodników i ulic, niedostateczne oświetlenie niektórych ulic, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do potrzeb mieszkańców, duży ruch samochodów (w tym ciężarowych);
- z zakresu sfery środowiskowej: zanieczyszczanie powietrza poprzez opalanie mieszkań odpadami, co powoduje obecność szkodliwych pyłów i gazów, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, i zdrowia ludzi oraz stanu środowiska przyrodniczego – magazyn chemikaliów.

Przedstawione powyżej wnioski z przeprowadzonych w gminie konsultacji pokrywają się w dużej mierze z wnioskami z przeprowadzonej analizy statystycznej obszarów rewitalizacji i wskazują na znaczne potrzeby rewitalizacyjne tych terenów. Wybór zatem właściwych zadań rewitalizacyjnych pozwoli na zniwelowanie dysproporcji rozwojowych tych terenów.

II.4.3 Potencjał obszaru rewitalizacji

Wytypowane do rewitalizacji obszary: **Grocholin, Sierniki, Smogulecka Wieś, Tupadły** oraz **Osiedle nr 2** posiadają znaczny potencjał, dzięki któremu zaplanowane w odniesieniu do nich działania rewitalizacyjne przyczynią się do osiągnięcia zamierzonych celów rewitalizacyjnych, zwłaszcza z zakresu sfery społecznej.

W gminie funkcjonują różnego rodzaju organizacje pozarządowe, których działalność może wzmocnić pozytywne efekty procesów rewitalizacji.

Do najważniejszych potencjałów **wsi Grocholin** należy zaliczyć:

- Niski wskaźnik udziału budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków;
- Obecność infrastruktury kulturalnej (świetlicy wiejskiej);
- Bardzo duże walory przyrodniczo – środowiskowe (rezerwat przyrody);
- Częściowe skanalizowanie wsi;
- Liczne zabytki i atrakcje turystyczne.

Do głównych atutów **wsi Sierniki** należą:

- Korzystny wskaźnik odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców;
- Brak we wsi rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. Brak „Niebieskich kart”;
- Liczne zabytki i atrakcje turystyczne.

Smogulecka Wieś charakteryzuje się natomiast następującymi potencjałami:

- Korzystny wskaźnik liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym;
- Niski odsetek osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo;
- Liczne zabytki i atrakcje turystyczne,

Biorąc pod uwagę **wieś Tupadły** to do jej potencjałów można zaliczyć:

- Niewielki udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo;
- Brak przestępczości na terenie wsi;
- Obecność infrastruktury kulturowej (świetlica wiejska);
- Niski udział przestrzeni zdegradowanych wskazujący na wysokie walory środowiskowo-przyrodnicze wsi;

- Liczne zabytki i atrakcje turystyczne.

W odniesieniu do **Osiedla nr 2** w mieście Kcynia to do najważniejszych jego atutów należy zaliczyć przed wszystkim:

- Korzystne wartości wskaźnika obciążenia demograficznego;
- Na jego obszarze ulokowane są instytucje społeczne, m.in. ośrodek pomocy społecznej, ośrodek kultury;
- Aktywny samorząd osiedlowy.

Dodatkowymi atutami gminy są bez wątpienia aktywnie działający Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Seniora oraz silna rola kobiet w środowiskach lokalnych (m.in. KGW). Rozbudowana jest infrastruktura sportowa, choć pozostaje w dużej mierze niewykorzystana. Ponadto w gminie istnieją lokalne tradycje rolnicze i wytwarzane są produkty regionalne np. musztarda kcyńska. W gminie promuje się ekologię, co przekłada się na bardzo dobre warunki do rozwoju agroturystyki jako formy uzyskiwania dodatkowych dochodów poza rolnictwem oraz sposób na poniesienie poziomu życia mieszkańców na wsi.

III Proces rewitalizacji w gminie

III.1 Wizja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu

Wizja obszaru rewitalizacji przedstawia jego obraz stanowiący efekt działań rewitalizacyjnych, będący jednocześnie pożądanym z punktu widzenia mieszkańców i innych interesariuszy. Pokazuje, jakie pozytywne skutki przyniosły wiązki przedsięwzięć. Kształt wizji odpowiada zarówno potrzebom i oczekiwaniom lokalnych społeczności, jak i zdiagnozowanym wcześniej problemom, a co za tym idzie – określonym na ich podstawie celom projektowanych działań.

W wyniku wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarach rewitalizacji w gminie Kcynia wzrośnie poziom zaangażowania mieszkańców. Dzięki realizacji projektów społecznych społeczności lokalne staną się bardziej zżyte i nauczą się współdziałania, aby pomagać swoim członkom. Wsparcie specjalistów w zakresie profilaktyki społecznej pozwoli na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w gospodarstwach domowych i zapobiegać będzie marginalizacji społecznej oraz wykluczeniu. Rozszerzeniu ulegnie oferta kulturalna i edukacyjna, pozwalająca na integrację mieszkańców oraz ich rozwój osobisty.

Na poziomie diagnozy obszarów zdegradowanych stwierdzono wysoki poziom uzależnienia od pomocy społecznej, wynikający z ubóstwa czy niskiej aktywności społecznej. Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych stwierdzono, że jednym z rozwiązań tych problemów jest tworzenie grup samopomocowych. Ciąta te stanowią nieocenioną pomoc dla zinstytucjonalizowanych działań z zakresu pomocy społecznej. Umożliwiają one swoim uczestnikom zdobycie wiedzy o problemie, dają emocjonalne i społeczne oparcie umożliwiające czy ułatwiające zmierzenie się z problemem, pozwalają na wspólne zaspokajanie potrzeb dzięki wzajemnemu wsparciu, poznanie sposobów walki z danym problemem. Efektem tego rodzaju działań jest wytworzenie nowego rodzaju relacji międzyludzkich oraz nowego sposobu funkcjonowania w społeczności lokalnej.

Realizowane w ramach rewitalizacji przedsięwzięcia społeczne, „miękkie”, pozwolą na włączenie wykluczonych dotychczas mieszkańców w życie społeczne ich miejscowości. Pokaże, że wszyscy są tak samo wartościowi i istotni z punktu widzenia

funkcjonowania lokalnej wspólnoty. Działania te zapobiegają odczuwaniu wstydu z powodu np. niższego statusu materialnego oraz strachu przed kontaktem z pozostałymi mieszkańcami. Realizowanie działań w miejscowościach, gdzie faktycznie zdiagnozowano problemy, ułatwi mieszkańcom możliwość udziału w projektach (zniknie chociażby problem związany z przemieszczaniem się między poszczególnymi miejscowościami gminy).

Dzięki procesowi rewitalizacji mieszkańcy obszarów wskazanych jako rewitalizowane staną się aktywnymi członkami lokalnej społeczności, odzyskają poczucie własnej wartości, nauczą się wzajemnego wsparcia i rozwiązywania problemów.

Przestrzenie publiczne zostaną zaprojektowane i przekształcone w miejsca przyjazne dla mieszkańców, na których będą chętnie wypoczywać i aktywnie spędzać czas wolny. Budynki służące mieszkańcom obszarów rewitalizacji zostaną zmodernizowane w sposób pozwalający na ich efektywne wykorzystywanie dla rozwoju mieszkańców. Zrealizowane zostaną działania poprawiające estetykę przestrzeni publicznej, zwłaszcza budynków.

Przestrzeń publiczna (rozumiana jako tereny oraz budynki) ma niebagatelne znaczenie dla lokalnych społeczności. Dlatego w ramach procesów rewitalizacji zostanie położony nacisk na poprawę stanu i poziomu zagospodarowania. Ze względu na wagę dla mieszkańców poszczególnych miejscowości faktu posiadania pomieszczenia, z którego mogą korzystać do realizacji przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych czy kulturalnych, zaplanowano modernizację budynku świetlicy wiejskiej. Dzięki temu działaniu mieszkańcy obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś zyskają przestrzeń do realizacji projektów społecznych – nie tylko tych o charakterze instytucjonalnym, ale również zaaranżowanych przez nich samych. Zakłada się bowiem, że wzrośnie poziom aktywności mieszkańców i ich chęć do samoorganizowania się.

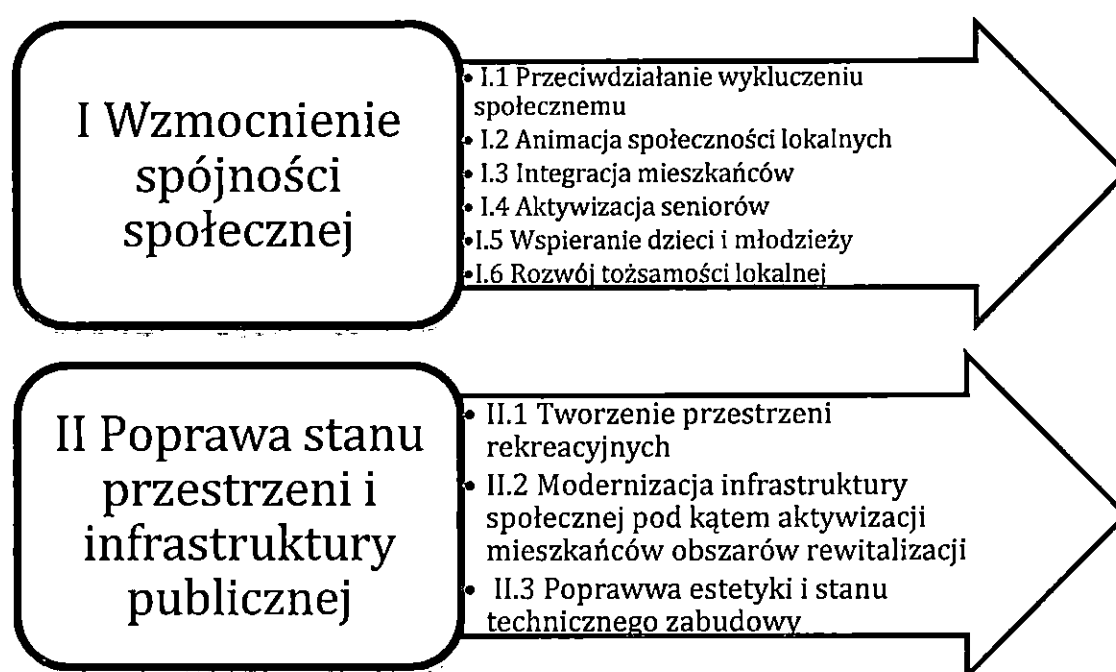
W celach rekreacji i wypoczynku zostaną przygotowane przestrzenie w obrębie miejskiego obszaru rewitalizacji. Staną się one atrakcyjne dla mieszkańców, którzy będą zyskają nowe miejsca do aktywnego spędzania wolnego czasu (zarówno pod względem rekreacji, jak i np. kultury czy edukacji). W przypadku miejskiego obszaru rewitalizacji będzie to stanowić również odpowiedź na potrzeby mieszkańców związane z lokalnymi tradycjami i kulturą, bowiem dzięki zaplanowanym przedsięwzięciom rewitalizacyjnym

umożliwi się im pielęgnowanie swojej odrębności i prezentowanie jej zewnętrznemu otoczeniu społeczności.

III.2 Cele i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji

Analiza problemów w gminie Kcynia oraz wyniki konsultacji społecznych pozwoliły na wyodrębnienie następujących celów rewitalizacji oraz kierunków działań:

Rys. 19 Cele i kierunki działań w procesie rewitalizacji na obszarach rewitalizacji w gminie Kcynia.

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do zaprezentowanych powyżej celów i kierunków działania procesu rewitalizacji zostały określone poziomy ich osiągnięcia. Odniesiono się tutaj zarówno do wskaźników produktów, które powstaną w wyniku realizacji przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, jak również do wskaźników oddziaływania (tj. w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów).

Tab. 24 Wskaźniki osiągnięcia celów rewitalizacji.

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
produktu/ rezultatu	<u>Cel 1. Wzmocnienie spójności społecznej</u>		
	Liczba osób objętych wsparciem w ramach projektu [os.]	0	55
	Liczba udzielonych porad [szt.]	0	60
	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć (np. pikniki, imprezy integracyjne, warsztaty) [szt.]	0	40
	<u>Cel 2. Poprawa stanu przestrzeni i infrastruktury publicznej</u>		
	Liczba budynków objętych wsparciem [szt.]	0	1
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [m ²]	0	215 m ²
	Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów infrastruktury [os.]	20	70
oddziały- wania	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	10,1	9,6
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	5,9	5,6
	Udział osób otrzymujących świadczenia społeczne z powodu ubóstwa w ogóle mieszkańców [‰]	5,7	5,4
	Liczba Niebieskich kart na 1000 mieszkańców [%]	3,4	3,0
	Wskaźnik przestępczości [%]	32,8	28,5
	Wskaźnik przedsiębiorczości - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze [%]	39,7	40,2
	Liczba budynków/budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru (%)	0,20	0,10
	Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	49,7	45,1

Źródło: opracowanie własne.

III.3 Główne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie/projekt	Typ projektu	Opis projektu					
			Podmioty realizujące projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
OR Grocholin, OR Sierniki	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej							
	Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; I.2 Animacja społeczności lokalnej							
	G. 1 Moda na sukces – program aktywizacyjny dla mieszkańców Grocholina i Siernik	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	Projekt obejmuje organizację poradnictwa doradcy zawodowego, poradnictwa psychologicznego (w tym psychoedukacja uczestników projektu), rodzinnego oraz odnoszącego się do rozwiązywania problemu uzależnień i przemocy w rodzinie. Powołany zostanie animator kultury inicjujący i koordynujący działania z zakresu profilaktyki społecznej, która koncentruje się na redukowaniu niedostosowania społecznego, patologii społecznych. W ramach przewidzianej w projekcie animacji społeczno-kulturalnej przewiduje się m.in. takie działania jak: zajęcia ruchowe, pikniki rodzinne, imprezy integracyjne, projekcje filmów.	świetlica wiejska w Grocholinie	50.000,00	Liczba osób objętych wsparciem w ramach projektu – 30 Liczba udzielonych porad – 60 Liczba zorganizowanych przedsięwzięć (np. pikniki, imprezy integracyjne) - 20	Ankiety zadowolenia z poradnictwa Lista osób korzystających z działań profilaktycznych

OR Tupadły	CEL REWITALIZACJI: 1 Wzmocnienie spójności społecznej							
	Kierunek działań: 1.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; 1.2 Animacja społeczności lokalnej; 1.3 Integracja mieszkańców; 1.4 Aktywizacja seniorów; 1.5 Wsparcie dzieci i młodzieży							
	G.2 Animator kultury w świetlicy – aktywnie dla mieszkańców	społeczny	Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	Realizacja projektu zakłada zatrudnienie animatora kultury, który swoją pracę realizować będzie w świetlicy wiejskiej w Tupadłach. W ramach zajęć prowadzonych dla różnych grup docelowych zajmie się organizacją warsztatów i spotkań tematycznych dla mieszkańców. Projekt przewiduje również międzypokoleniową wymianę doświadczeń.	świetlica wiejska w Tupadłach	30.000,00	Liczba osób biorących udział w warsztatach – 15 Liczba zorganizowanych warsztatów/ spotkań - 20 Liczba osób zatrudnionych przy projekcie - 1	Listy obecności Dokumentacja kadrowa
OR Smogulecka Wieś	CEL REWITALIZACJI: 1 Wzmocnienie spójności społecznej							
	Kierunek działań: 1.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; 1.2 Animacja społeczności lokalnej; 1.3 Integracja mieszkańców							
	G.3 Blżej Wsi – Blżej Ciebie	społeczny	Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	Projekt polega na inicjowaniu grup samopomocy w ramach tworzonych Klubu Samopomocy. Grupy te zorientowane będą na zaspokajanie potrzeb własnych oraz społeczności, w której funkcjonują.	świetlica wiejska w Smoguleckiej Wsi	100.000,00	Liczba utworzonych w wyniku realizacji projektu grup samopomocy – 2 Liczba osób zaangażowanych w działalność grup samopomocy – 20 Liczba osób objętych wsparciem grup samopomocy – 10	Listy członków Lista osób korzystających ze wsparcia

OR Smogulecka Wieś	CEL REWITALIZACJI: II Poprawa stanu przestrzeni i infrastruktury publicznej							
	Kierunek działań: II.2 Modernizacja infrastruktury społecznej pod kątem aktywizacji mieszkańców obszarów rewitalizacji; II.3 Poprawa estetyki i energooszczędności zabudowy							
	G.4 Remont i adaptacja na cele społeczne budynku świetlicy w Smoguleckiej Wsi	techniczny	Gmina Kcynia	Remont dachu i zmianę sposobu użytkowania garażu; przebudowa i remont świetlicy wiejskiej w Smoguleckiej Wsi; przebu- dowa instalacji elektrycznej w świetlicy; instalacja urządzenia do dystrybucji gorącego powietrza	świetlica wiejska w Smoguleckiej Wsi	410.000,00	Liczba budynków objętych wsparciem – 1 Powierzchnia budynku zrewitalizowana – 215 m ²	Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru prac budowlanych

III.4 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	L.p.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
OR Kcynia	1.		CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej; II Poprawa stanu przestrzeni i infrastruktury publicznej
			Kierunek działań: I.6 Rozwój tożsamości lokalnej; II.2 Modernizacja infrastruktury społecznej pod kątem aktywizacji mieszkańców obszarów rewitalizacji
		społeczny, techniczny	<p><u>U.1 Promocja lokalnych tradycji</u></p> <p>Jednym z elementów promocji kultury lokalnej byłyby zajęcia dydaktyczne poświęcone historii oraz różnego rodzaju wystawy, skierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych. Dzięki temu rozszerzeniu ulegnie oferta spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców Kcyni i pozostałej części gminy, powstanie nowa przestrzeń do dialogu międzypokoleniowego oraz wzrośnie poczucie tożsamości lokalnej i integracja mieszkańców.</p>
OR Kcynia	2.		CEL REWITALIZACJI: II Poprawa stanu przestrzeni i infrastruktury publicznej
			Kierunek działań: II.1 Tworzenie przestrzeni rekreacyjnych
		przestrzenno-funkcjonalny	<p><u>U.2 Rewitalizacja parku miejskiego – stworzenie części rekreacyjnej</u></p> <p>Projekt przewiduje rewitalizację parku w zakresie przebiegu alejek parkowych, wykonania nasadzeń, oświetlenia alei. Przełoży się to na stworzenie przestrzeni pozwalającej na aktywność i integrację mieszkańców oraz organizację przedsięwzięć promujących lokalne tradycje.</p>
OR Kcynia	3.		CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej; II Poprawa stanu przestrzeni i infrastruktury publicznej
			Kierunek działań: I.6 Rozwój tożsamości lokalnej; II.3 Poprawa estetyki i energooszczędności zabudowy
		przestrzenno-funkcjonalny	<p><u>U.3 Przywracanie historycznego wyglądu najstarszych ulic miasta</u></p> <p>Projekt zakłada stworzenie „księgi standardów”, która określałaby założenia dotyczące wyglądu fasad kamienic, sztyldów i witryn sklepowych. Ogranicza się on do terenu Osiedla II, bowiem to na jego obszarze zlokalizowane są budynki wielorodzinne, zwłaszcza kamienice. Jest to również obszar ścisłego centrum miasta, który pełni funkcje reprezentacyjne. Jednocześnie fasady budynków są bardzo zniszczone, co stanowi m.in. efekt dużego ruchu samochodowego,</p>

			i wymagają przeprowadzenia prac remontowych. W miarę możliwości należy zapewnić wsparcie gminy w procesie remontów przywracających pierwotny wygląd budynków wpisanych do rejestru zabytków lub Gminnej Ewidencji Zabytków.
OR Kcynia, OR Grocholin, OR Sierniki, OR Tupadły, OR Smogulecka Wieś	4.	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej	
		Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; I.5 Wspieranie dzieci i młodzieży	
		społeczny	<u>U.4 Kształcenie w zakresie języków obcych</u> Projekt zakłada realizację zajęć językowych z zakresu języka angielskiego dla dzieci od poziomu przedszkolnego. Byłyby to zajęcia o charakterze „dodatkowym”, pozaszkolne, prowadzone również w świetlicach wiejskich. Mają zapobiegać wykluczeniu społecznemu przez umożliwienie udziału w nich również dzieci biedniejszych, których nie stać na udział w płatnych kursach językowych. Ponadto znajomość języków obcych (zwłaszcza angielskiego) zwiększa konkurencyjność osób wchodzących na rynek pracy.
OR Kcynia	5.	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej	
		Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	
		społeczny, gospodarczy	<u>U.5 Wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej</u> W związku ze zdiagnozowaniem na obszarach rewitalizacji niskiego poziomu przedsiębiorczości, zaproponowany został projekt mający na celu wspierać osoby podejmujące się prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz już ją prowadzące. Wsparcie może mieć np. charakter kursów, organizacji doradztwa prawnego czy księgowego albo wsparcia w promocji firmy. Jest to istotne, ponieważ osoby bezrobotne mogą podjąć się prowadzenia działalności, co przełoży się na zmniejszenie stopy bezrobocia, zaś to przekłada się na ograniczenie marginalizacji spowodowanej brakiem pracy i związanym z tym często ubóstwem.
OR Kcynia	6.	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej	
		Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; I.5 Wspieranie dzieci i młodzieży	
		społeczny	<u>U.6 Zwiększenie liczby dzieci objętych opieką przedszkolną</u> Zadanie polegać powinno na rozbudowie istniejącej infrastruktury przedszkolnej na obszarze rewitalizacji w Kcyni lub przeprowadzeniu innych działań inwestycyjnych, pozwalających na

			zwiększenie liczby miejsc przedszkolnych. Obecnie funkcjonujące na terenie Osiedla II przedszkole gminne dysponuje zbyt małą liczbą miejsc, przez co wiele rodzin zostaje pozbawionych dostępu do tego rodzaju opieki dla dzieci. Stanowi to blokadę dla kobiet chcących wrócić do aktywności zawodowej, które muszą pozostać w domach i zajmować się dziećmi. Zatem zwiększenie liczby miejsc przedszkolnych przełoży się pozytywnie na wzrost aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.
OR Kcynia	7.	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej; II Poprawa stanu przestrzeni i infrastruktury publicznej	
		Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; I.5 Wspieranie dzieci i młodzieży; II.2 Modernizacja infrastruktury społecznej pod kątem aktywizacji mieszkańców obszarów rewitalizacji; II.3 Poprawa estetyki i energooszczędności zabudowy	
		przestrzenno-funkcjonalny, techniczny	<p style="text-align: center;"><u>U.7 Adaptacja kina na salę audytoryjną z zapleczem</u></p> <p>Realizacja takiego projektu przyczyni się do stworzenia przestrzeni pozwalającej na realizację przedsięwzięć społecznych, kulturalnych oraz animacyjnych, służących integracji społecznej. Adaptacja kina na salę audytoryjną i widowiskowo-kinową wraz z zapleczem obejmuje przystosowanie istniejącego budynku kina do pełnienia nowej, szerszej rozumianej funkcji, tj. oprócz seansów kinowych odbywać się w nim będą spektakle, widowiska, szkolenia czy konferencje. Przestrzeń będzie też udostępniana istniejącym stowarzyszeniom na działania integrujące społeczność lokalną. Niezbędne jest przeprowadzenie robót budowlanych, w tym wymianę instalacji elektrycznych, wewnętrznych sanitarnych czy wykonanie przyłączy wodno-kanalizacyjnych.</p>

III.5 Mechanizmy zapewnienia komplementarności między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz podmiotami i ich działaniami realizowanymi na obszarze rewitalizacji

W zasadach regulujących procesy rewitalizacji podkreśla się konieczność integracji realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zapewnienia ich kompleksowości. Przepisy nakazują, aby zadania były spójne i nie powodowały "rozgraniczenia" rewitalizacji na osobne sfery społeczne, gospodarcze, itd., ale aby one wzajemnie się uzupełniały. Zagwarantowaniu tego służą mechanizmy komplementarności, o których mowa szczegółowo w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Tab. 25 Rodzaje komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Rodzaj komplementarności	Charakterystyka
Przestrzenna	Projekty realizowane w ramach rewitalizacji muszą oddziaływać na obszar rewitalizacji, nawet jeśli w wyjątkowych przypadkach realizowane są poza nim. Nie można doprowadzić do sytuacji, w której nastąpi rozprzestrzenienie się jakiegoś problemu poza obszar rewitalizacji.
Problemowa	Realizowane w ramach procesów rewitalizacyjnych projekty powinny się przenikać i wzajemnie uzupełniać. Komplementarność ta wymaga koordynacji na wyższym poziomie, przy uwzględnieniu strategicznych decyzji wynikających często z innych dokumentów, a odnoszących się również do obszaru rewitalizacji.
Proceduralno-institutionalna	Służy stworzeniu spójnego systemu realizacji, rozumianego jako połączenie sprawnych procedur oraz podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie konkretnych projektów.
Międzyokresowa	Odnosi się do spójności przedsięwzięć wdrażanych w poprzednim programowaniu, a tych projektowanych obecnie.
Źródła finansowania	Oznacza łączenie różnych rodzajów środków do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Komplementarność przestrzenna

W Programie Rewitalizacji zaproponowano szereg przedsięwzięć oraz projektów rewitalizacyjnych, które realizowane będą na wyznaczonych w efekcie pogłębionej diagnozy obszarach rewitalizacji. W żadnym wypadku działania nie będą prowadzone poza obszarem rewitalizacji. Realizację projektów miękkich zaplanowano w budynkach zlokalizowanych w miejscowościach objętych rewitalizacją. Jedynie w przypadku

projektu „Moda na sukces...” skierowanego do mieszkańców obszarów rewitalizacji Grocholin i Sierniki mieszkańcy Siernik korzystać będą ze świetlicy wiejskiej w Grocholinie. Wynika to z faktu braku na terenie Siernik budynku czy lokalu ogólnodostępnego, z którego mieszkańcy mogliby korzystać przy realizacji przedsięwzięć społecznych czy kulturalnych. Projekty uzupełniające związane z realizacją inicjatyw promujących lokalną historię czy adaptacji budynku po dawnym kinie zlokalizowane są na terenie obszaru rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2), jednak korzystać z nich będą mogli wszyscy mieszkańcy gminy oraz przyjezdni. Jest to efekt znaczenia i pozycji Kcyni jako centralnej miejscowości gminy.

Komplementarność problemowa

W ramach niniejszego dokumentu zaplanowano przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne o charakterze podstawowym i uzupełniającym. Na liście przedsięwzięć podstawowych zadbano o to, aby przedsięwzięcia infrastrukturalne stanowiły wsparcie i uzupełnienie do przedsięwzięć mających aktywizować mieszkańców. Z tego względu cel 2 rewitalizacji w gminie Kcynia podkreśla, że przestrzeń oraz infrastruktura powinny zostać zrewitalizowane na potrzeby mieszkańców. Wszelkie działania inwestycyjne mają pełnić zatem rolę „służebną” wobec przedsięwzięć społecznych. Ponieważ w większości obszarów wiejskich będących obszarami rewitalizacji istnieje już infrastruktura społeczna w postaci świetlic wiejskich, na liście przedsięwzięć podstawowych znalazło się tylko jedno o charakterze infrastrukturalnym. Dotyczy ono remontu świetlicy wiejskiej w Smoguleckiej Wsi, która ze względu na bardzo zły stan techniczny i braki w wyposażeniu, nie może być wykorzystywana zgodnie z przeznaczeniem.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Za wdrażanie projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych odpowiedzialny jest przede wszystkim Burmistrz Kcyni. Projekty miękkie zostały również zgłoszone przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni oraz Zarząd Osiedla nr 2 w Kcyni. Nie wyklucza się – na etapie realizacji konkretnych projektów – włączenia jako ich wykonawców także organizacji pozarządowych czy lokalnych liderów. Zwłaszcza prawdopodobne jest to na terenach wiejskich, gdzie mieszkańcy w dużej mierze sami organizują życie społeczne i kulturalne. Lokalne stowarzyszenia zajmujące się pielęgnowaniem tradycji przede wszystkim realizować mogą działania z tej sfery. Duże

wsparcie stanowić będzie także Gminne Centrum Kultury i Biblioteki, które wspierać może MGOPS na etapie organizacji imprez, pikników, tj. przy konkretnych projektach. Niewątpliwie jednak to Gmina i Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej będą liderami realizowanych projektów i przedsięwzięć, koordynując wszystkie związane z nimi działania.

Komplementarność międzyokresowa

W poprzednim programowaniu gmina opracowała *Lokalny Program Rewitalizacji Miejscowości Kcynia na lata 2010-2016*. W przeprowadzonej na potrzeby tego dokumentu diagnozie zapisano, że procesy rewitalizacji powinny objąć znaczną część miasta, w tym przede wszystkim ul. Libelta, Ogrodową, Rynek, 22 Stycznia (znajdujące się tam tzw. glinianki). Zasadniczym celem rewitalizacji była poprawa stanu infrastruktury technicznej (w szczególności drogowej) na terenie miasta Kcynia, co miało się przełożyć na poprawę warunków inwestowania, rozwoju gospodarczego i społecznego, warunków życia mieszkańców, przyciągnięcie turystów i inwestorów. Zaprojektowane zadania, które miały realizować ten cel, to m.in. rewitalizacja Rynku, przebudowa ciągu pieszo-jezdnego przy ul. Libelta i Ogrodowej, zagospodarowanie przestrzeni na sale widowiskowe i wystawowe oraz izbę muzealną, budowę centrum społeczno-kulturalnego w parku miejskim, budowę centrum sportowo-rozrywkowego oraz remonty ulic. Do tej pory udało się przebudować ciąg pieszo-jezdny, wyremontować część ulic w Kcyni, które znajdowały się w złym stanie technicznym, zrewitalizowano Rynek. Część parku miejskiego została zagospodarowana na skatepark. Pozostałe projekty nie zostały zrealizowane, a po analizie potrzeb rewitalizacyjnych do nowego dokumentu przeniesiono projekt związany z zagospodarowaniem przestrzeni w celu utworzenia sal widowiskowo-wystawowych. Przewidziano również rewitalizację parku miejskiego, aby przywrócić mu funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe.

Komplementarność źródeł finansowania

W ramach spełnienia komplementarności źródeł finansowania należy "uruchomić" zarówno środki publiczne pochodzące z budżetu gminy, jak i różnych programów ministerialnych (na poziomie krajowym), wojewódzkich czy wreszcie środki dostępne dzięki funduszom unijnym. W przypadku zaangażowania organizacji pozarządowych czy innych podmiotów niezwiązanych z gminą, można tu również włączyć ich wkład finansowy.

III.6 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

Procesom rewitalizacji towarzyszyć powinna możliwie szeroka partycypacja społeczna. Włączanie mieszkańców (funkcjonujących jako osoby prywatne, przedsiębiorcy, działacze społeczni, liderzy lokalni itp.) umożliwić ma przeprowadzenie „pełnej” rewitalizacji. Pozwoli jednocześnie integrować lokalną społeczność i może pobudzić do większej solidarności społecznej. Rodzi też odpowiedzialność za gminę rozumianą jako wspólnotę mieszkańców i jednostkę administracyjną.

III.6.1 Partycypacja społeczna na etapie opracowywania Programu Rewitalizacji

Udział mieszkańców w procesie opracowywania dokumentu zapewniony został przede wszystkim przez szereg spotkań konsultacyjnych w różnych miejscowościach gminy. Pierwsze spotkanie miało miejsce 21 września 2016 r. w godzinach popołudniowych. Zaproszenia do udziału w nim trafiły do radnych Rady Miejskiej w Kcyni, sołtysów i przewodniczących samorządów osiedlowych, kierowników komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego, kierowników jednostek organizacyjnych oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych. Ogłoszenie zostało udostępnione również na stronie internetowej, aby zapewnić możliwość udziału wszystkim zainteresowanym mieszkańcom. Celem spotkania było omówienie wyników prac nad wskaźnikami dotyczącymi obszarów zdegradowanych na terenie gminy oraz przeprowadzenie pogłębionej analizy problemów tych obszarów.

Tab. 26 Problemy gminy według wskazań uczestników warsztatu.

Obszar gminy	Wskazane problemy
miejski	<u>Sfera społeczna</u> <ul style="list-style-type: none"> - niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym przy wysokich wymaganiach w stosunku do gminy i postawie roszczeniowej wobec opieki społecznej, - skupienie się osób niezaradnych społecznie w jednym obszarze (np. ul. Młyńska, Klasztorna), - brak nacisku na języki obce i nowoczesne technologie w szkołach, co umożliwiłoby większą konkurencyjność na rynku pracy, - wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, - niska chęć współpracy wśród mieszkańców, - brak inicjatyw społecznych, - bezradność, - powielanie niskich standardów życiowych, - brak opieki nad dziećmi do lat 3, - niski poziom usług świadczonych przez ZOZ,

	<ul style="list-style-type: none"> - narkomania, - żebractwo, - niska aktywność sektora pozarządowego. <p><u>Sfera gospodarcza</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - mała liczba większych przedsiębiorstw, - niski poziom przedsiębiorczości jako efekt niskiego poziomu wykształcenia, - brak wsparcia ze strony samorządu w zakresie rozwoju działalności gospodarczej, - brak rozwoju rzemiosła, - brak szkoleń z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej. <p><u>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - niezagospodarowane tereny po gliniankach przy ul. Nowej, - brak amfiteatru/miejsca na imprezy czy koncerty, niedostosowany do potrzeb budynek centrum kultury, - mała dostępność do zabytków (możliwość zwiedzania), - niewystarczające ciągi komunikacyjne – piesze, ścieżki rowerowe, - brak urządzonej zieleni publicznej wokół budynków wielorodzinnych, - brak połączenia kolejowego z dużymi miastami, - słabo rozwinięta sieć Internetu, - niewystarczająca liczba parkingów, - brak miejsca spotkań dla mieszkańców, w tym dla młodzieży. <p><u>Sfera techniczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zły stan techniczny budynku dworca PKP, - zaniedbane budynki, - małe i o niskiej funkcjonalności budynki Przedszkola Miejskiego i zabytkowego budynku GCKiB przy ul. Libelta, - duża część budynków w centrum miasta wymaga termomodernizacji. <p><u>Sfera środowiskowa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - brak sieci gazowej w niektórych częściach miasta, - brak zainteresowania mieszkańców rozwiązaniami energooszczędnymi i chroniącymi środowisko, - niska świadomość dotycząca zatrucia środowiska przez spalanie śmieci w gospodarstwach domowych, - zbyt mała i nieefektywna oczyszczalnia ścieków, - zadymienie miasta w sezonie grzewczym, - duży ruch samochodów (brak obwodnicy), - zanieczyszczone ciekły wodne, - występowanie dzikich wysypisk śmieci.
wiejski	<p><u>Sfera społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezrobocie, - ubóstwo, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym, - izolacja społeczna osób starszych, - poczucie bezradności i braku wpływu na otoczenie, - brak działań budujących wspólnotę między starszymi a młodymi mieszkańcami, - niedostateczne zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz własnej miejscowości – „niech gmina zrobi”, - historyczne uwarunkowania w środowiskach popegeerowskich ograniczające przedsiębiorczość, samodzielność w podejmowaniu decyzji i brak determinacji w zakresie podwyższenia poziomu edukacji i zdobywania pracy, - konsekwencją braku wykształcenia i niskiego stopnia przedsiębiorczości jest odpływ młodych ludzi ze wsi i starzenie się ludności wiejskiej, - niewystarczająca liczba liderów wiejskich, którzy zaktywizowałyby mieszkańców.

	<p><u>Sfera gospodarcza</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - mała liczba przedsiębiorstw, - niechęć do podejmowania działalności gospodarczej, - ograniczone środki na podejmowanie działalności gospodarczej, - brak firm usługowych działających na rzecz rolnictwa, - niezagospodarowane tereny byłych SKR (np. na zakłady przetwórstwa rolnego). <p><u>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - brak terenów publicznych, - brak kanalizacji i wodociągów, - zniszczone drogi, w większości wsi brakuje w znacznym zakresie utwardzonych dróg, - niedostateczna ilość chodników, - słabe połączenia komunikacyjne, - utrudniony dostęp do podstawowych usług, - konflikty przestrzenno-funkcjonalne, - brak boisk. <p><u>Sfera techniczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zniszczone budynki mieszkalne, - budynki wymagające termomodernizacji i niekorzystające z OZE, - zniszczone pałace i dwory we wsiach gminy Kcynia. <p><u>Sfera środowiskowa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - obecność odpadów niebezpiecznych dla środowiska, - brak gazyfikacji, - niska świadomość ekologiczna, - brak wsparcia dla tworzenia przydomowych oczyszczalni ścieków, - brak rozwiązań energooszczędnych i związanych z ochroną środowiska z powodu ubożenia starzejącego się społeczeństwa, - brak efektywnego i kompleksowego systemu odprowadzania ścieków komunalnych, - nadmierna wycinka drzew, - zdegradowane zbiorniki wodne, - zaniedbany system melioracji.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

Kolejne spotkania miały miejsce w dniach 23-24, 28 listopada oraz 7 grudnia 2016 roku. Odbyły się w Smoguleckiej Wsi, Chwaliszewie, Sipiorach, Urzędzie Miejskim w Kcyni, Dziewierzewie, Łankowicach, Miastowicach, Tupadłach i Grocholinie, tj. w 8 największych miejscowościach gminy oraz w mieście Kcynia. Uczestnikom spotkań przedstawiono diagnozę i omówiono obszary rewitalizacji, przeprowadzono wraz z nimi analizę problemów gminy oraz objaśniono fiszkę przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na której wszyscy zainteresowani mogli składać propozycje zadań do Programu Rewitalizacji. Informacja o terminach i miejscach spotkań została wcześniej zamieszczona na stronie internetowej Urzędu Miejskiego. Uwagi uzyskane w czasie tych spotkań zostały uwzględnione na etapie opracowywania diagnozy oraz projektowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przykładem może być projekt Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy

Społecznej, którego przedstawiciele w czasie spotkania konsultacyjnego przeprowadzili ankietę służącą określeniu zakresu projektu rewitalizacyjnego.

Ponadto w ramach prac nad pogłębioną diagnozą obszarów zdegradowanych i rewitalizacji przeprowadzono wywiady pogłębione z kierownictwem jednostek organizacyjnych gminy (10 wywiadów). Zebrano w nich następujące wnioski:

Tab. 27 Zestawienie wniosków z wywiadów pogłębionych.

Sfera	Problemy gminy
społeczna	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom bezrobocia, co przekłada się na wysoki poziom ubóstwa, - migracje rodziców za granicę, co przekłada się na obniżenie wyników nauczania, - uzależnienia – przede wszystkim alkoholizm, ale też narkotyki wśród młodzieży, uzależnienia cyfrowe, - brak zagospodarowania czasu wolnego młodzieży i osób starszych; problem ze zmotywowaniem młodzieży, - brak oferty opieki specjalistycznej dla seniorów, np. domu dziennego pobytu, - istnieje baza sportowa przy szkołach, ale nie organizuje się zajęć pozalekcyjnych o charakterze sportowym, - niedostateczna oferta kształcenia zawodowego, - emigracja młodych mieszkańców za pracą do większych ośrodków miejskich, - problemy zdrowotne mieszkańców związane z niedostatkiem działań profilaktycznych, - brakuje liderów społecznych, którzy by angażowali ludzi, - brak sali widowiskowej, - niechęć społeczności lokalnej do uczestniczenia w imprezach kulturalnych, "małomiasteczkowość", - oferta w GCKiB nie spełnia oczekiwań młodzieży, - brak organizacji imprez kulturalnych na wsiach (innych niż te z inicjatywy mieszkańców).
gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> - mała liczba małych i średnich przedsiębiorstw, ale też brak wiodącego, dużego zakładu pracy; to też sprawia, że szkoły ponadgimnazjalne gminne (w dużej mierze zawodowe) nie mają gdzie wysyłać swoich uczniów na praktyki, - mały popyt na produkty i usługi na lokalnym rynku z powodu ubóstwa, - brak tradycji związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, - brak targowiska i terenów pod inwestycje (większe tereny są w zarządzie ANR), - brak rzemieślników, choć kiedyś Kcynia była znana z wysokiego poziomu rzemiosła; np. brak zegarmistrza czy szewca, - brak lokali na prowadzenie działalności gospodarczej, - ograniczenie działalności gospodarczych do handlu i usług (gł. fryzjerstwo) powoduje, że dużo firm upada, - przedsiębiorcy nie interesują się gminą – wybierają Wągrowiec, Szubin, Nakło – miejscowości, z których łatwiej dotrzeć do Poznania czy Bydgoszczy.
przestrzenno-funkcjonalna	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt mała liczba przedszkoli w stosunku do potrzeb, - brak budownictwa mieszkaniowego, np. deweloperów, - niewykorzystane naturalne walory przyrodnicze gminy, brak terenów rekreacyjnych i ścieżek rowerowych,

	<ul style="list-style-type: none"> - zły stan dróg gminnych spowodowany rozległością gminy i w związku z tym dużą powierzchnią dróg, - niewykorzystany potencjał parku miejskiego, - brak obwodnicy Kcyni.
środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> - niska efektywność energetyczna budynków - problem z niską emisją, związany w dużym stopniu ze spalaniem śmieci, gł. ul. Poznańska, - spaliny i hałas komunikacyjny w Kcyni.
techniczna	<ul style="list-style-type: none"> - bardzo zły stan budynku świetlicy wiejskiej w Smoguleckiej Wsi, - niewykorzystane i niezagospodarowane budynki dawnego kina i dworca PKP, - pustostany na terenie miasta, gdzie są podrzucane śmieci i zakłóca się porządek, - zły stan budynku GCKiB - dodatkowo nie może on zostać wyremontowany, ponieważ mieszczą się w nim mieszkania komunalne, a gmina nie ma lokali zastępczych.

Źródło: opracowanie własne.

Od 8 do 22 grudnia 2016 r. zbierane były propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mogły zostać wpisane do Programu Rewitalizacji. Fiszki służące do stworzenia projektów udostępniono na stronie internetowej gminy w zakładce "Gminny Program Rewitalizacji". Informacja o możliwości składania fiszek pojawiła się również w mediach lokalnych.

Z kolei 15 lutego 2017 r. w godzinach popołudniowych w Urzędzie Miejskim odbyła się debata na temat projektu dokumentu. Zaproszono na nią przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych, radnych, sołtysów, a informacja znalazła się na stronie internetowej gminy oraz tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego. Zaproszenie na debatę zamieściły także lokalne portale internetowe. Mieszkańcy zarejestrowani w informatorze smsowym otrzymali wiadomość o terminie i miejscu debaty. Wszystkie te działania miały zagwarantować możliwość uczestnictwa w spotkaniu jak największej liczbie mieszkańców. Udział wzięło około 30 osób. Spotkanie rozpoczęło się od prezentacji najważniejszych założeń dokumentu. Następnie nawiązała się dyskusja, w wyniku której wprowadzono do dokumentu kilka poprawek. Przede wszystkim zgodnie z uwagami dużej grupy mieszkańców, ograniczono zakres zadania związanego z pielęgnowaniem lokalnych tradycji (U.1 – z listy przedsięwzięć uzupełniających). Uznano bowiem, że sytuacja finansowa gminy nie pozwala na realizację większego zakresu – przede wszystkim stworzenia muzeum, natomiast nie jest wskazane, aby wykonywać działania „szczętkowe”, niekompleksowe. Kolejna uwaga odnosiła się do wyłączenia gminy jako podmiotu finansującego działania związane z ustaleniem

historycznego wyglądu najstarszych ulic miasta. Większość budynków, których dotyczy się to zadanie nie stanowi własności gminy, a więc środki finansowe na realizację tego zadania nie mogą pochodzić z samorządu. Ponadto – zgodnie z wolą uczestników – scharakteryzowano możliwości ubiegania się o dofinansowanie do zaplanowanych projektów oraz dalszą procedurę związaną z przyjmowaniem i wdrażaniem programu rewitalizacji.

Do informowania o procesie opracowywania Programu wykorzystano zakładkę na stronie internetowej Urzędu Miejskiego. Publikowano w niej zaproszenia na spotkania konsultacyjne oraz informacje np. o zbieraniu przedsięwzięć do Programu Rewitalizacji. Informacje o postępach w przygotowaniu dokumentu na zlecenie Urzędu Miejskiego pojawiały się również w lokalnych mediach.

III.6.2 Partycypacja społeczna na etapie zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji

Włączenie społeczności lokalnej zostanie również zastosowane na etapie wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Elementem partycypacji społecznej będzie organizacja konsultacji społecznych przeprowadzonych metodami aktywizującymi, a dotyczących realizacji konkretnych przedsięwzięć. Chodzi o danie mieszkańcom możliwości wypowiedzenia się co do sposobów zagospodarowania terenów czy szczegółów projektów miękkich tak, aby wszystkie one w jak największym stopniu odpowiadały potrzebom mieszkańców. Z drugiej strony takie spotkania stanowią wyraz otwartości władz wobec mieszkańców oraz są okazją do wyjaśnienia pewnych zagadnień czy powodów, dla których dane przedsięwzięcie musi być zorganizowane w taki, a nie inny sposób.

Inny sposób angażowania społeczności lokalnej to ankietyzacja podmiotów/interesariuszy (osób, podmiotów gospodarczych, społecznych, itd.) z obszarów rewitalizacji na etapie oceny efektów wdrażania Programu Rewitalizacji. Przeprowadzanie takich ankiet pozwoli na uzupełnienie danych statystycznych gromadzonych na potrzeby monitoringu o odczucia i wnioski indywidualne. Jednocześnie - przy odpowiednio skonstruowanej ankiecie - pozwoli poznać propozycje rozwiązań ewentualnych pojawiających się problemów.

Wreszcie partycypacja społeczna może zostać zagwarantowana na etapie wdrażania dokumentu poprzez włączanie mieszkańców do realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Mowa tu zarówno o pojedynczych mieszkańcach, jak

i osobach zrzeszonych np. w organizacjach pozarządowych. Zaangażowanie to może przyjmować formę wolontariatu, przy czym coraz popularniejszy staje się on nie tylko wśród młodzieży szkolnej, ale również osób starszych. W tym drugim przypadku przynosi pozytywne efekty, ponieważ z jednej strony wykorzystuje wiedzę i doświadczenie życiowe, a z drugiej sprawia, że osoby starsze czują się potrzebne i są bardziej dowartościowane. Włączenie to odnosi się przede wszystkim do realizacji projektów „miękkich”. Gmina będzie zachęcać mieszkańców do zaangażowania i promować możliwości włączania się do procesu rewitalizacji.

IV Zarządzanie wdrażaniem Programu Rewitalizacji

IV.1 Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz harmonogram ich wdrażania

Tab. 28 Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt/ Przedsięwzięcie	Typ projektu	Podmiot realizujący projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
						%	zł	Środki publiczne	Środki prywatne
OR Grocholin, OR Sierniki	07.2019- 12.2020	G.1 Moda na sukces – program aktywizacyjny dla mieszkańców Grocholina i Siernik	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	50.000,00	85%	42.500,00	LGD (EFS), środki własne gminy	-
OR Tupadły	02.2019- 02.2020	G.2 Animador kultury w świetlicy – aktywnie dla mieszkańców	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	30.000,00	5%	1.500,00	środki własne gminy, fundusz sołecki	środki ngo
OR Smogulecka Wieś	07.2019- 12.2020	G.3 Blżej Wsi – Blżej Ciebie	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	200.00,00	85%	170.000,00	LGD (EFS), środki własne gminy	-
OR Smogulecka Wieś	10.2019- 03.2020	G.4 Remont i adaptacja na cele społeczne budynku świetlicy w Smoguleckiej Wsi	techniczne, przestrzenno- funkcjonalne	Gmina Kcynia	410.000,00	85%	348.500,00	RPO-EFRR, środki własne gminy	-

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 29 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Obszar rewitalizacji	L.p.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania	
					Środki publiczne	Środki prywatne
OR Kcynia	1.	techniczne, społeczne	U.1 Promocja lokalnych tradycji przewidywany okres realizacji: 2021-2022	150.000,00	środki ministerialne, środki własne	-
OR Kcynia	2.	przestrzenno-funkcjonalne	U.2 Rewitalizacja parku miejskiego – stworzenie części rekreacyjnej przewidywany okres realizacji: 2019	150.000,00	środki własne	-
OR Kcynia	3.	przestrzenno-funkcjonalne, techniczne	U.3 Przywracanie historycznego wyglądu najstarszych ulic miasta przewidywany okres realizacji: 2021-2023	2.000.000,00	środki unijne	kredyty, środki właścicieli nieruchomości
OR Kcynia, OR Grocholin, OR Sierniki, OR Tupadły, OR Smogulecka Wieś	4.	społeczne	U.4 Kształcenie w zakresie języków obcych przewidywany okres realizacji: 2018-2020	40.000,00	RPO-EFS, PO WER, środki własne	granty fundacji korporacyjnych
OR Kcynia	5.	społeczne, gospodarcze	U.5 Wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przewidywany okres realizacji:	50.000,00	PO WER, środki własne	-

			2018-2020			
OR Kcynia	6.	społeczne	U.6 Zwiększenie liczby dzieci objętych opieką przedszkolną przewidywany okres realizacji: 2019-2020	400.000,00	PO WER, środki własne	-
OR Kcynia	7.	przestrzenno- funkcjonalne, techniczne	U.7 Adaptacja kina na salę audytoryjną z zapleczem przewidywany okres realizacji: 2019-2021	3.000.000,00	środki własne	kredyt

Źródło: opracowanie własne.

IV.2 System zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji

W ramach systemu zarządzania wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kcynia należy wyróżnić dwa poziomy - decyzyjny oraz wdrożeniowy. Na poziomie decyzyjnym podmiotami odpowiedzialnymi są Rada Miejska, Burmistrz Kcyni oraz Zespół ds. Rewitalizacji. Do zadań radnych należy uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kcynia (dalej: GPR), uchwalanie ewentualnych zmian w treści dokumentu, podejmowanie innych decyzji (w formie uchwał), które mają wpływ na realizację GPR-u oraz przyjmowanie sprawozdań z jego realizacji. Burmistrz zajmuje się koordynacją całego procesu, przygotowuje sprawozdania z realizacji, zapewnia obsługę administracyjną Zespołu ds. Rewitalizacji oraz podejmuje decyzje bezpośrednio lub pośrednio oddziałujące na realizację Programu. Zespół ds. Rewitalizacji zostanie powołany spośród przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji i jako taki pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą względem Burmistrza w kontekście rewitalizacji. Posiadałby uprawnienia do wyrażania opinii m.in. dotyczących informacji z realizacji, raportów z ewaluacji. Ponadto mógłby artykułować propozycje rozwiązań usprawniających proces rewitalizacji.

Na poziomie wdrożeniowym z kolei zostanie wyznaczona komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego w Kcyni, będąca niejako operatorem rewitalizacji. Do jej zadań należeć będzie:

- organizacja i prowadzenie monitoringu GPR-u we współpracy z innymi komórkami urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz wnioskodawcami,
- prowadzenie monitoringu zewnętrznych źródeł finansowania rewitalizacji,
- opracowanie sprawozdań z realizacji,
- utrzymanie kontaktu z Zespołem ds. Rewitalizacji oraz interesariuszami,
- koordynacja działań promujących rewitalizację oraz wdrażanie mechanizmów włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji,
- gromadzenie danych (np. analizy, badania, sprawozdania, rejestry) dotyczących rewitalizacji.

Podmioty składające projekty odpowiadają za realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych spójnych z wizją, celami rewitalizacji oraz wytyczonymi kierunkami działania. Do ich obowiązków należy też bieżąca współpraca z operatorem rewitalizacji w zakresie prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej poziomu zaawansowania realizowanych projektów rewitalizacyjnych. Wśród tych podmiotów znalazł się Miejsko-

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni (przewidujący też możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi przy realizacji niektórych projektów) oraz Zarząd Osiedla nr 2 Kcyni.

Zaplanowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą od pierwszego kwartału 2018 do 2023 roku. Mieszczą się zatem w przedziale czasowym, w którym mogą funkcjonować programy rewitalizacji przygotowane w oparciu o wytyczne ministerialne, a nie ustawę o rewitalizacji.

W czasie realizacji Programu ważne jest właściwe i możliwie najpełniejsze informowanie społeczności lokalnej o realizowanych przedsięwzięciach. Jedną z form przekazywania takich informacji będzie utrzymanie na stronie internetowej gminy zakładki poświęconej rewitalizacji, aby tam gromadzić wszystkie związane z nią wiadomości. Poza przekazywaniem informacji o przystąpieniu gminy czy innych podmiotów do realizacji projektów, można tam także zamieszczać porady dotyczące zdobywania środków pozwalających sfinansować planowane przedsięwzięcia. Publikowane tam będą także sprawozdania z realizacji Programu oraz ogłoszenia o konsultacjach organizowanych w ramach wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Stworzenie strony internetowej poświęconej rewitalizacji to jeden ze sposobów zapewnienia transparentnego systemu wymiany informacji oraz opinii o poszczególnych inicjatywach. Zaangażować w ten proces można również lokalne media. Dzięki temu zapewni się możliwość kontroli publicznych przedsięwzięć przez mieszkańców. Jednak ma to również znaczenie promocyjne – przede wszystkim rozpatrywane z punktu widzenia wzrostu zaangażowania mieszkańców w realizację projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych (jako wykonawców oraz jako beneficjentów). Poprawi się wizerunek gminy (także zewnętrzny) jako otwartej wspólnoty samorządowej, co jest istotne z punktu widzenia jej postrzegania oraz budowy tożsamości lokalnej.

IV.3 System monitoringu, oceny skuteczności i wprowadzania modyfikacji do Programu Rewitalizacji

Monitoring zmierza do oceny stopnia wdrożenia założeń rewitalizacji określonych w *Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Kcynia*. Realizowany będzie w cyklu dwuletnim, w oparciu o wskaźniki rewitalizacji. Źródłem ich weryfikacji będą dane statystyczne oraz dane źródłowe. Źródłem danych pozwalających weryfikować osiągnięcie

celów rewitalizacji (wskaźników) będą informacje gromadzone przez wnioskodawców i komórkę organizacyjną Urzędu Miejskiego w Kcyni odpowiedzialną za proces rewitalizacji. Punkt odniesienia w procesie weryfikacji wskaźników stanowić będą dane z końca 2015 r. (wykorzystane do diagnozy) bądź też inne – w uzasadnionych przypadkach. Tak jak na tym etapie pochodzić będą z Komisariatu Policji w Kcyni, Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni itp. W procesie monitoringu, w sytuacji braku postępów, które świadczyłyby o wdrażaniu GPR-u, identyfikowane będą bariery wdrażania. Wyniki monitoringu przyjmowały będą postać sprawozdań z realizacji GPR-u. Za przeprowadzanie monitoringu odpowiedzialna będzie komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego zajmująca się rewitalizacją. Proces monitoringu prowadzony będzie z uwzględnieniem form szerokiej partycypacji społecznej – w tym m.in. poprzez zaangażowanie Zespołu ds. Rewitalizacji. Informacja z realizacji GPR-u przedkładana będzie Radzie Miejskiej.

Przesłankami do wprowadzenia zmian w treści Programu Rewitalizacji są modyfikacje wytycznych w systemie rewitalizacji opracowanych przez Ministerstwo czy rekomendacje zawarte w raporcie ewaluacyjnym. Inicjatorem może być Zespół ds. Rewitalizacji, radni miejscy lub Burmistrz. Koordynacją procesu wprowadzania zmian w dokumencie zajmować powinna się właściwa do rewitalizacji komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego. Podmiot wnioskujący o dokonanie zmian w Programie Rewitalizacji powinien złożyć na piśmie propozycję zmian. Przygotowanie projektu zmiany należy do obowiązków komórki organizacyjnej, która przedkłada go do konsultacji i zaopiniowania Zespołowi ds. Rewitalizacji, a następnie Burmistrzowi (wraz z opinią Zespołu) do ostatecznego zatwierdzenia. Burmistrz przekazuje projekt zmodyfikowanego Programu Rewitalizacji do uchwalenia Radzie Miejskiej.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Kczynie

Zbigniew Witczak

Spis tabel

Tab. 1	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej licznie osób w wieku produkcyjnym w gminach powiatu nakielskiego w latach 2010 – 2015.....	10
Tab. 2	Liczba osób korzystająca z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Kcyni oraz liczba „Niebieskich kart” w 2015 roku.....	12
Tab. 3	Wskaźniki służące do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie miejsko-wiejskiej Kcynia.....	18
Tab. 4	Wskaźniki określające stan kryzysowy na obszarach wiejskich gminy Kcynia w 2015 roku.....	23
Tab. 5	Wskaźniki określające stan kryzysowy na obszarach miejskich gminy Kcynia w 2015 roku.....	26
Tab. 6	Obszary wykazujące stan kryzysowy na terenie wiejskim gminy Kcynia w 2015 r., stanowiące podstawę do wyznaczenia obszarów rewitalizacji w gminie.....	30
Tab. 7	Obszary wykazujące stan kryzysowy na terenie miejskim gminy Kcynia w 2015 r., stanowiące podstawę do wyznaczenia obszarów rewitalizacji w gminie.....	32
Tab. 8	Obszary rewitalizacji w gminie Kcynia na terenach wiejskich.....	33
Tab. 9	Obszary rewitalizacji w gminie Kcynia na terenach miejskich.....	34
Tab. 10	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej gminy.....	40
Tab. 11	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	41
Tab. 12	Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	43
Tab. 13	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	44
Tab. 14	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	45
Tab. 15	Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	46
Tab. 16	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika poniżej średniej dla gminy.....	47
Tab. 17	Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	48
Tab. 18	Liczba budynków/budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia użytkowanie w ogóle tych obiektów danego obszaru (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	50
Tab. 19	Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Grocholin.....	53
Tab. 20	Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji Sierniki.....	56
Tab. 21	Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś.....	60
Tab. 22	Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Tupadły.....	63
Tab. 23	Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).....	65
Tab. 24	Wskaźniki osiągnięcia celów rewitalizacji.....	74
Tab. 25	Rodzaje komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	81

Tab. 26 Problemy gminy według wskazań uczestników warsztatu.....	84
Tab. 27 Zestawienie wniosków z wywiadów pogłębionych.....	87
Tab. 28 Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	91
Tab. 29 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	92

Spis rysunków

Rys. 1 Struktura ludności gminy Kcynia w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2010 – 2015.....	9
Rys. 2 Podział miasta Kcyni na jednostki struktury przestrzeni miejskiej – osiedla.....	17
Rys. 3 Obszary zdegradowane w gminie Kcynia.....	27
Rys. 4 Obszar rewitalizacji Grocholin.....	35
Rys. 5 Obszar rewitalizacji Sierniki.....	36
Rys. 6 Obszar rewitalizacji Smogulecka Wieś.....	37
Rys. 7 Obszar rewitalizacji Tupadły.....	38
Rys. 8 Obszar rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).....	39
Rys. 9 Struktura wiekowa ludności wsi Grocholin w 2015 roku.....	51
Rys. 10 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Grocholin.....	54
Rys. 11 Struktura wiekowa ludności wsi Sierniki w 2015 roku.....	55
Rys. 12 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Sierniki.....	57
Rys. 13 Struktura wiekowa ludności Smoguleckiej Wsi w 2015 roku.....	58
Rys. 14 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś.....	60
Rys. 15 Struktura wiekowa ludności wsi Tupadły w 2015 roku.....	61
Rys. 16 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Tupadły.....	63
Rys. 17 Struktura wiekowa ludności Osiedla nr 2 w Kcyni w 2015 roku.....	64
Rys. 18 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).....	66
Rys. 19 Cele i kierunki działań w procesie rewitalizacji na obszarach rewitalizacji w gminie Kcynia.....	73

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Kcyni
Zbigniew Wiczer